

Påverkan av skillnader mellan arabiska varieteter; från arabisktalande tolkars och tolkanvändares perspektiv

Mohaned Ridha

Tolk- och översättarinstitutet (TÖI), institutionen för svenska och flerspråkighet

Magisteruppsats 15 hp.

Översättningsvetenskap

Magisterkurs, TTA610

Höstterminen 2013

Handledare: Birgitta Englund Dimitrova

English title: The influence of differences between Arabic varieties; from the perspective of Arabic-speakers interpreter and users of the interpreter.

Stockholms
universitet

Påverkan av skillnader mellan arabiska varieteter; från arabisktalande tolkars och tolkanvändares perspektiv

Mohaned Ridha

Sammanfattning

Syftet med min magisteruppsats är att undersöka om arabisktalande tolkanvändare och tolkar tycker att skillnaden mellan arabiska varieteter kan påverka kommunikationen mellan dem under det tolkade samtalet eller inte. Studien är begränsad för att bara fokusera på de två samtalsparternas bedömning och uppfattning av varietetsskillnad. Enkätundersökning användes som metod, där enkäten vänder sig till de nämnda två grupperna, för att ta reda på vad samtalsparterna själva tycker om påverkan av varietetsskillnaderna. Resultatet visade att tolkarna och de arabisktalande tolkanvändarna inte har samma bedömning och uppfattning om påverkan av varietetsskillnad. Det visade också att både tolkar och arabisktalande tolkanvändare anser att varietetsskillnad kan påverka kommunikationen mellan dem och att påverkan är variabel, för att den beror på varietetsskillnad, dvs. den kan ökas och minskas parallellt enligt varietetsskillnad.

The aim of my master thesis is to investigate whether the Arabic-speakers users of the interpreter and interpreters think that the difference between Arabic varieties can affect the communication between them during the interpreted conversation or not. The study is limited to focus only on the evaluation and understanding of these two conversation-parties. I used the questionnaire as a method, where it addressed to the same mentioned two groups, to find out what the interlocutors think about the effect of the varieties-difference. The results of the analysis showed that the Arabic-speakers users of the interpreter and interpreters do not have the same evaluation and understanding for the difference between varieties. It also showed that both the Arabic-speakers users of the interpreter and interpreters consider that the difference between the varieties can affect the communication between them and that effect is variable, because it depends on the difference between the varieties, i.e. it can be increased and decreased in parallel way according to the varieties-difference.

Nyckelord

Arabiska varieteter, varietetsskillnad, MSA, kontakttolkning.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	
Innehållsföreteckning	
Förteckning av tabeller och figurer	
1. Inledning.....	1
1.1. Syfte	2
2. Teoretisk bakgrund	3
2.1. Terminologi.....	3
2.2. Varietet och språk	5
2.3. Arabiska varietet och MSA	6
2.4. Tolkning	9
2.5. Forskningsfrågor	10
3. Metod och material	11
3.1. Metodologiska överväganden	11
3.2. Enkäterna	11
3.3. Deltagare	13
3.4. Genomförande av enkätundersökning.....	14
3.5. Etiska övervägande	14
3.6. Analysmetod	15
4. Analys och resultat	16
4.1. Deltagarnas bakgrund	16
4.2. Analys av deltagares svar	19
4.3. Resultatjämförelse mellan deltagares svar	27
4.4. Några reflektioner efter genomförande av analysen	28
5. Diskussion	29
6. Sammanfattning och avslutning	32
Litteraturförteckning	34
Appendix	36
Appendix 1 enkätundersökning till tolkarna	36
Appendix 2 enkätundersökning till tolkanvändarna, en svensk version	42
Appendix 3 enkätundersökning till tolkanvändarna, en arabisk version.....	48

Förteckning av tabeller och figurer

	Sida
Figur nr. 1. Hur varieteter kan utvecklas för att bli olika självständiga språk.	7
Figur nr. 2. Exempel på hur arabiska varieteter skulle kunna utvecklas för att bli olika självständiga arabiska språk.	7
Figur nr. 3. Hur kontakten sker mellan alla tolkningsprocesspartner för att beställa en tolk.	11
Tabell nr. 1. Deltagarnas könsfördelning, antal och procentuell andel.	15
Tabell nr. 2. Deltagarnas åldersfördelning, antal och procentuell andel.	15
Tabell nr. 3. Deltagarnas huvud-varietet (t.ex. irakiska), antal och procentuell andel.	16
Tabell nr. 4. Deltagarnas vistelsetid i Sverige, antal och procentuell andel.	17

Tackord

Ett stort tack för min handledare Prof. Birgitta Englund Dimitrova för alla hennes kommentarer och feedback som hjälpte mig mycket att utveckla min magisteruppsats. Jag vill också tacka alla sex skolor i Malmö (Komvux Södervärn, Hyllie Park folkhögskola, Folkuniversitetet, Sankta Maria folkhögskola, Kvarnby folkhögskola och Jensen Education) som hjälpte mig att utföra min enkätundersökning hos dem. Tack för alla deltagare, 100 tolkanvändare och 27 auktoriserade tolkar som deltog och svarade på enkäten och visade samarbete.

1. Inledning

Den här studien är inspirerad av mina observationer från både mitt privatliv som arabisktalande, dvs. som en individ från det arabiska samhället, och från mitt arbetsliv som arabisk kontakttolk. Jag märkte att skillnaden mellan arabiska varieteter ökar varje dag på ett sätt som börjar påverka kommunikationskvaliteten. Man upplever den skillnaden bl.a. under ett enkelt privat samtal mellan två personer för att de kommer från två olika arabiska länder eller vid ett tolkuppdrag, dvs. mellan tolk och arabisktalande tolkanvändare. Kjeilen (2002) förklarade situationen så här:

Differences between the variants of spoken Arabic can be large enough to make them incomprehensible to one another. Hence, it would be correct to refer to them as separate language named according to the area where they are spoken, like Moroccan, Cairo Arabic, North Syrian Arabic etc. (Kjeilen 2002 refererad i Abdelali (2003:23).

Det finns 22 arabiska länder som har ett gemensamt officiellt språk, MSA (modern standardarabiska), vilket används i utbildningar och media och inom myndigheter. Bassiouney nämnde att arabiska (MSA) används som ett officiellt språk: "The twenty-three countries in which Arabic is an official language have been described as diglossic speech communities, i.e. communities in which two varieties of a single language exist side by side." (Bassiouney 2009:10).

Det finns självklart några skillnader mellan standardspråket (MSA) och varieteterna, men när jag försöker kasta ljus över varieteternas påverkan på tolkning, betyder det inte kritik mot varieteten. Både standardspråket och varieteten har sina egna egenskaper, status, roll och användning, därför handlar min studie inte om språket vs. varieteten, utan den undersöker om skillnaden mellan arabiska varieteter kan påverka tolkningen eller inte enligt tolkars och arabisktalande tolkanvändares uppfattning. Här är en närmare beskrivning av situationen, dvs. när och var man använder sin varietet respektive standardspråket. Ferguson gav några exempel där man använder, enligt hans termer, 'high' varietet och 'low' varietet. Hög varietet används i dessa situationer: predikan i kyrkan eller moskén, tal i riksdagen, politiska tal, personliga brev, universitetsföreläsning, nyhetssändning, tidningsredaktion, bildtexter, poesi. Låg varietet används i dessa situationer: konversation med familj, vänner och kollegor, instruktioner till tjänare, servitörer, arbetare och tjänstemän. (Ferguson (1972[1959]:356) refererad i Bassiouney (2009:11).

Här är en kort beskrivning av min uppsatsdisposition. Första kapitlet börjar med en inledning där beskrivs hur situation ser ut för arabiska varieteter idag, därefter presenteras uppsatsens syfte. Andra kapitlet innehåller teoretisk bakgrund som presenterar några tidigare översättnings-vetenskapliga och sociolingvistiska studier om varietetsskillnad. Först beskrivs all terminologi som används i uppsatsen. Jag beskriver varietet och språk i allmänhet, lite mer fokus på arabiska varieteter och MSA och sedan mer fokus på bara tolkningen. I slutet presenteras några forskningsfrågor. Tredje kapitlet innehåller både materialet och metoden som är enkätundersökningen och som besvarades av kontakttolkar och arabisktalande tolkanvändare. I fjärde kapitlet kommer både analysen som presenterar deltagarnas bakgrund, svar och resultatet och efter det kommer en resultatjämförelse mellan de två grupperna.

Efter det diskuteras vad analysen och resultat visar i kapitel fem. I slutet kommer kapitel sex, sammanfattningen och avslutningen, där jag sammanfattar analysen och resultatet och diskussionen.

1.1. Syfte

Jag är intresserad av att undersöka om arabisktalande tolkanvändare och tolkar tycker att skillnaden mellan deras varieteter kan påverka kommunikationen mellan dem under det tolkade samtalet eller inte. Studien är begränsad för att bara fokusera på de två samtalsparternas bedömning och uppfattning av varietetsskillnad, därför är studien inte designad för att undersöka t.ex. hur skillnader mellan arabiska varieteter kan påverka tolkningen. Om mitt studieresultat visar att varietetsskillnad kan nå en hög nivå av påverkan, då kan man djupare undersöka andra relevanta faktorer för att bidra till mer resultat. Den andra begränsningen är att min studie undersöker skillnader mellan varieteter enbart hos ett språk (arabiska) men samtidigt mellan olika länder. Enligt kontakttolksperspektiv betyder det att den möjliga skillnaden finns på både källspråket, när tolken lyssnar på arabisktalande tolkanvändare, och på målspråket när tolken överför talet till arabisktalande tolkanvändare.

2. Teoretisk bakgrund

Studiens teoretiska bakgrund är kopplad till både översättningsvetenskapen, eftersom studien undersöker påverkan av skillnader mellan arabiska varieteter från tolkade samtalsparters perspektiv, och till sociolingvistik, vilken försöker svara på vissa frågor som rör förhållandet mellan MSA och dess varieteter, t.ex. skillnaden och användningen.

2.1. Terminologi

Termerna språk och varietet eller dialekt är problematiska, trots att det finns många olika definitioner av språk, varietet och dialekt. Lingvister skriver ibland vid definitioner att det inte finns objektiva och fasta kriterier för att skilja mellan de termerna. Det är också kanske för att varje definition har sitt syfte, vilket är baserat på olika perspektiv. Hyltenstam och Stroud påpekade att fenomen som språk och dialekt är svårdefinierbara, där de säger: ”Det är helt enkelt omöjligt att finna objektiva kriterier för att avgränsa givna instanser av olika varieteter.” (Hyltenstam och Stroud 1991:37).

Jag börjar presentera termen *varietet* som är ett centralt begrepp i min uppsats. Hudson definierade varietet så här: ”a set of linguistic items with similar distribution” (Hudson 1996:22 citerad i Wardhaugh 2006:25). Ferguson definierade varietet på ett annat sätt:

Any body of human speech patterns which is sufficiently homogeneous to be analyzed by available techniques of synchronic description and which has a sufficiently large repertory of elements and their arrangements or processes with broad enough semantic scope to function in all formal contexts of communication. (Ferguson 1972:30 citerad i Wardhaugh 2006:25).

Det är svårt att prata om varietet utan att förklara vad dialekt är. Det är viktigt att visa skillnaden mellan varietet och dialekt, eftersom det finns en märklig överlappning mellan dem. Jag själv hade inte en tydlig bild eller uppfattning om skillnaden mellan de två termerna och brukade förväxla dem innan jag skrev min magisteruppsats. Man behöver läsa mycket litteratur från olika perspektiv och olika lingvister för att kunna bygga sin egen uppfattning, dvs. att inte ta första bästa definition man läser som det enda rätta. Holes lyckades mycket väl att definiera termen *dialekt* i arabiska: ”The spoken Arabic dialects are the varieties of the language that all native speakers learn as their mother tongue before they begin formal education.” (Holes 2004:3). Det är bra att ha mer än en definition av samma term för att kunna se saken från olika synvinklar. Einarssons definition av *dialekt* innehåller koppling mellan dialekt och varietet, där han säger: ”Termen dialekt (grek. dia´lektos ´sätt att tala´, ´samtal´) står för tal som är karakteristiskt för ett visst geografiskt område. Inom språksociologin talar vi om regional dialekt och social dialekt där den senare då betecknar en varietet som kännetecknar en viss social klass.” (Einarsson 2009:147).

Det är vanligt att ordet varietet förekommer när man definierar dialekt och tvärtom. Därför presenteras här några lingvister och deras användning av både varietet och dialekt. Det finns vissa lingvister som använde termen dialekt bl.a. Terry (2006:1) för att referera till afrikansk amerikansk engelska, Hachimi (2012:325) använde termen dialekt för att referera till marockansk arabiska, Scharinger och

Lahiri (2010:249) använde termen dialekt för 'New Zealand English' och amerikansk engelska, Miller och Schmitt (2010:1179) använde termen dialekt för chilensk spanska och mexikansk spanska. Medan det finns andra forskare som använder termen varietet, bl.a. Aoun och hans kolleger (1994:195) använde termen arabiska varieteter 'varieties of arabic' för att referera till libanesisk och marockansk arabiska, Geldern (1996:754) klassificerade 'Belfast English' som en varietet av engelska och refererar till libanesiska som en varietet av arabiska (s.760). Det finns även andra lingvister bl.a. Palmer (2007:113) som använde termen 'variety' för att referera till både modern standardarabiska och andra arabiska dialekter. Wolfram (1998:113) förklarade att lingvister använder termen dialekt på ett neutralt sätt, för att referera till varje språks varieteter. Han säger att användning av termen dialekt undviks ibland bara för att undvika missförstånd, vilket termen kan skapa, därför finns det andra lingvister som använder termer språkvarieteter. Wolff Foster säger i sin D-uppsats: "Oftast när språkvetare, och då främst dialektologer, talar om dialekter syftar de på lokala och regionala varieteter av ett språk" (Wolff Foster 2003:23). Nu kan det vara tydligt, efter alla definitioner som presenterats ovan att jag använder termen varietet som överordnad term till alla andra språkliga varieteter som tillhör samma språk inklusive själva standardspråket. Den andra termen är *standardspråket* som är också en viktig term i min uppsats. Hyltenstam och Stroud har definierat *standardspråket* mycket bra:

Standardspråket har skapats och utvecklats genom språkplanerade och språkvårdande åtgärder i samhället. Normerna för standardspråkets ordböjning, syntax, ordförråd, stavning etc har fastställs i preskriptiva grammatikor och ordböcker, i många länder på initiativ av politiskt tillsatta organ som språkakademier eller språknämnder. (Hyltenstam och Stroud 1991:43-44).

Hyltenstam och Stroud (1991:36) argumenterade att även ömsesidig förståelse, som anses som ett av de viktigaste kriterier för att skilja mellan varietet och språk, inte kan avgöra saken. Det händer ibland att folk kan förstå varandra trots att de talar två olika språk t.ex. svenska och norska. Det finns ömsesidig förståelse mellan de två olika språk, men de betraktas inte som ett språk. Det kan också vara tvärtom när folk talar två olika varieteter som tillhör samma varietet/språk t.ex. en talare från Österlen och en från Dalarna, men de når inte tillräcklig ömsesidig förståelse och de betraktas inte ändå som de har två olika språk. Jag använder Holes definition av *MSA*: "Modern Standard Arabic (MSA), or Modern Literary Arabic (MLA), is the modern descendant of Classical Arabic, unchanged in the essentials of its syntax but very much changed, and still changing, in its vocabulary and phraseology." (Holes 2004:5). Trudgill har också en mycket bra definition till *standardengelska*. Jag använder den, eftersom den kan tillämpas på det arabiska språket och dessutom visar den samtidigt skillnaden mellan standardspråk och varietet:

Standard English is that variety of English which is usually used in print, and which is normally taught in schools and to non-native speakers learning the language. It is also the variety which is normally spoken by educated people and used in news broadcasts and other similar situations. The difference between standard and nonstandard, it should be noted, has nothing in principle to do with differences between formal and colloquial language, or with concepts such as 'bad language.' Standard English has colloquial as well as formal variants, and Standard

English speakers swear as much as others. (Trudgill 1995:5-6 citerad i Wardhaugh 2006:35).

Det finns också många andra termer som är relaterade till språk och varietet. Uppsatsen presenterar några av dem som är relevanta för mitt uppsatsämne, för att öka tydlighet och täcka alla andra detaljer. Det har nämnts i inledningen att MSA används som officiellt språk i arabiska länder, därför tänkte jag förklara termen. Fasold beskrev hur och varför ett språk kan betraktas som *officiellt språk*: ”För att ett språk ska kunna vara en stats officiella språk krävs att det har en hög grad av standardisering och att det används i alla politiska och administrativa sammanhang, såväl i tal som i skrift och att standardvarieteteten behärskas av en stor grupp utbildade medborgare.” (Fasold 1984 refererad i Hyltenstam och Stroud 1991:43). Einarsson tycker att officiella språk var dialekter: ”Nationalspråk och officiella språk är alltså dialekter som blivit standardiserade och förknippade med makt.” (Einarsson 2009:34). Einarsson presenterade också andra termer som är relaterade till termen dialekt. Dialekt eller *geolekt* refererar till vilken region man tillhör, *sociolekt* vilken samhällsklass man tillhör, *sexolekt* vilket kön man har, *kronolekt* hur gammal man är, och *register* vad man har för verksamhet (Einarsson 2009:143, 147).

De två huvudtermerna kommer också att användas; *kontakttolk* och *tolkanvändare* som används inom kontakttolkning, eftersom uppsatsen bygger på varietetsskillnad genom kontakttolkning. Wadensjö använde följande definition som en utgångspunkt för att definiera dialogtolk eller kontakttolk: ”This text deals with the concept of ”interpreting” in the narrow sense of a person who orally relays a speaker’s utterances in another language, immediately after they have been uttered, to a third party present in the same situation.” (Wadensjö 1992:47). Wadensjö (1992:47-48) argumenterade att denna redan begränsade definition kan ytterligare preciseras för att beskriva dialog- eller kontakttolknings specifika egenskaper. Tolkningen i dialog är som interaktion, dvs. inte som tolkning av ett monologiskt tal. Tolken är närvarande face-to-face under tolkningen och tolkar inte från ett avskilt rum. Tolken skiftar mellan två olika språk, dvs. tolkar inte bara i samma riktning från ett språk till ett annat språk. Tolkningen äger rum under institutionella förhållanden i möte mellan lekmän och representanter för officiella myndigheter.

I tolkkunskap (2008:11) nämndes att kontakttolkning (dialogtolkning) kallas på engelska *community interpreting* eller *public service interpreting*. Den engelska termen beskriver lite tydligare vad det innebär, dvs. tolkning i samhällets tjänst. En av de jämförelsepunkterna mellan konferenstolkning och dialog- eller kontakttolkning kan förtydliga termen dialog- eller kontakttolkning:

Förkommer i Sverige mellan representanter för olika slags samhällsorgan (inom sjukvården, försäkringsområdet, rättsväsendet samt det sociala området) och personer som inte behärska svenska i den utsträckning, att de in sina kontakter med representanter för olika myndighet kan kommunicera dem utan hinder. (Tolkkunskap 2008:12).

Termen *tolkanvändare* syftar på båda samtalsparterna t.ex. läkaren och patienten, men varje part behöver nämnas i olika situationer, därför behöver jag skilja på dem genom att använda olika termer till varje tolkanvändare. Den första är svensktalande tolkanvändare och det betyder personen som

beställer tolken åt sin klient t.ex. polisman, socialhandläggare, läkare. Den andra är arabisktalande tolkanvändare och det betyder personen som inte kan kommunicera på svenska t.ex. patient, jobbsökande, asylsökande. De här två termerna syftar bara på tolkanvändarens språk och inte själva tolkanvändarens bakgrund eller nationalitet och bara under tolkade samtal, för att det kan hända att personen inte har arabiska eller svenska som modersmål, men ändå talar under samtalet på arabiska eller svenska.

2.2. Varietet och språk

Det har nämnts i inledningen att det finns skillnader mellan standardspråket (MSA) och andra varieteterna. Språkanvändning är en av de viktiga skillnaderna. Man kan uttrycka sig mer och lättare på sin varietet (lokala eller regionala varietet) jämfört med standardspråket, eftersom man inte använder MSA i dagliga livet, och speciellt i sociala aktiviteter. Lokal eller regional varietet är bekant för personer som är födda i en stad t.ex. Bagdad och har bott hela sina liv i samma stad, då är det normalt att man använder sin varietet t.ex. bagdadiska. Einarsson nämnde om hur en gemensam varietet kan påverka individer eller samhället: ”människor som talar samma språk eller dialekt brukar känna gemenskap med varandra.” (Einarsson 2009:29). Varieteten är viktig för vissa folkgrupper, för att den reflekterar deras identiteter. Man kan identifiera andra personer från deras varieteter. Holes påpekade att det finns två dimensioner i varieteten: ”spoken Arabic showed variation along both the horizontal (geographical) and vertical (social) axes.” (Holes 2004:41). Varieteten är inte bara viktig för varietetstalare, men den kan vara nyttig och intressant för vissa myndigheter såsom migrationsverket. Migrationsverket använder varieteten som ett viktigt verktyg genom att göra en språkanalys av asylsökande för att kunna identifiera deras hemvist med hjälp av deras varietet (Migrationsverket 2012:532).

Skillnader mellan varieteter kan även finnas i det andra språket som tolken tolkar till eller från, t.ex. svenska. Om tolken talar skånska och svensktalande tolkanvändare talar norrländska, kan varietetsskillnad finnas och identifieras av samtalspartners, men uppsatsen undersöker inte denna problematik. Ingo (2007:83) beskrev varietetsskillnad nästan på samma sätt. Han säger att skillnader mellan varieteter, vilka finns på samma språk, kan vara i samma land, t.ex. mellan skånska och norrländska eller mellan olika länder t.ex. mellan brittisk och amerikansk engelska.

Det kommer att presenteras i varje del av teoretisk bakgrund hur sociolingvisten beskriver och behandlar varietetsskillnad. Jag kan börja först med att definiera sociolingvistik och här använder jag Einarssons definition: ”Språksociologi är studiet av språklig variation och förändring i ett socialt och kulturellt perspektiv.” (Einarsson 2009:17). Fishman har också en definition för språksociologi/sociolingvistik som är bra formulerad: ”... studerar språkvarieteter, beskriver dessas kännetecken, funktioner och talare och hur dessa faktorer samspelar, förändras och påverkar varandra inom en talgemenskap.” (Fishman 1971:4 citerad i Einarsson 2009:17).

Det finns en skillnad mellan den gamla och moderna sociolingvistiken. Denna skillnad spelar en viktig roll i användning av sociolingvistiken och påverkar bl.a. hur man kan tolka viktiga termer som språk och varietet. Hudson (1980) diskuterade att det finns en oklarhet eller dubbeltydighet i termen dialekt som är definierad i terminologidelen. Enligt den gamla lingvistikens kan dialekten vara som motsats till standardspråk. Enligt denna uppfattning betraktas t.ex. svenska som ett språk och alla övriga varieteter av svenska är dialekt. Skillnaden mellan dialekten och språket presenteras här i prestige och också

genom att språket har en standardiserad skrift och normerad grammatik. Medan enligt den moderna sociolingvistikerna kan man betrakta alla varieteter inom ett språk inklusive standardspråket som olika dialekter. Enligt denna förklaring presenteras skillnaden mellan dialekten och språket i storlek, för att språket inkluderar alla andra olika dialekterna (Hudson (1980) refererat i Hyltenstam och Stroud (1991:37).

2.3. Arabiska varieteter och MSA

Här är en kort historisk bakgrund om arabiska och min egen beskrivning till hur situationen för arabiska kan se ut i framtiden. Arabiska språket har ändrats eller utvecklats tre gånger; från klassisk arabiska till modern standardarabiska och slutligen till blandad arabiska (standard och varietet) som finns nu (Abdelali 2003:23). Den nuvarande situationen för arabiska språket får mig att anta eller förutsäga att arabiska språket kan möta samma språkliga utveckling som andra europeiska språk har haft, t.ex. svenska, historien upprepar sig. När ett språk har några olika varieteter och av någon anledning t.ex. geografisk eller politisk, kan dessa varieteter bli efter en lång tid separata och självständiga språk. Figuren nedan visar hur utvecklingskretsen kan se ut.

Figur nr. 1. Hur varieteter kan utvecklas för att bli olika självständiga språk.			
Språk	→ varietet 1	→ språk 1	→ 20 nya varieteter av 1
	→ varietet 2	→ språk 2	→ x nya varieteter av 2
	→ varietet 3	→ språk 3	→ x nya varieteter av 3
	→ varietet x	→ språk x	→ x nya varieteter av x

Figur nr. 2. Exempel på hur arabiska varieteter skulle kunna utvecklas för att bli olika självständiga arabiska språk.			
Arabiska	→ irakisk varietet	→ irakiskt språk	→ 20 irakiska varieteter
	→ palestinsk varietet	→ palestinskt språk	→ x palestinska varieteter
	→ kuwaitisk varietet	→ kuwaitiskt språk	→ x kuwaitiska varieteter
	→ x varietet	→ x språk	→ x varietet

Det finns alltid en skillnad mellan skriftspråket som presenteras via standardspråket och talspråket som presenteras via olika icke standardvarieteter. Trentman beskrev situationen för arabiska mycket tydligt: "Arabic is a diglossic language, and learners must become competent in both Modern Standard Arabic (MSA) and a spoken dialect" (Trentman 2011:abstract). Problemet är att skillnaderna mellan de arabiska varieteterna ibland kan vara så stor att den gör att två araber inte kan förstå varandra när de samtalar med varandra. Wardhaugh beskriver hur situationen kan se ut mellan olika varieteter i samma språk (arabiska) och i samma stad:

In a city like Baghdad the Christian, Jewish, and Muslim inhabitants speak different varieties of Arabic. In this case the first two groups use their variety solely within the group but the Muslim variety serves as a lingua franca, or common language, among the groups. Consequently, Christians and Jews who deal with Muslims must use two varieties: their own at home and the Muslim variety for trade and in all inter-group relationships. (Wardhaugh 2006:50).

Skillnader mellan arabiska varieteter (mellan MSA och andra varieteter eller mellan bara varieteter) kan finnas på tre olika nivåer. (1) uttalsnivå (2) ordförrådsnivå (3) grammatisk nivå. Alla dessa tre nivåer kan påverka kommunikationen på ett direkt eller indirekt sätt, därför det är viktigt att gå lite djupare i varietetsskillnad, för att undvika en allmän beskrivning eller analys. Här är lite beskrivning av de tre nivåerna. Skillnaden på uttalsnivå kan hända när talaren använder samma ord, vilka åhöraren känner till, men talaren uttalar dem på ett annat sätt, dvs. enligt hans/hennes varietet. Skillnaden på ordförrådsnivå kan leda till att talaren använder ord från sin arabiska varietet, vilka inte finns på MSA eller på åhörarens varietet. Det är ett problem när arabisktalande tolkanvändare säger ett ord på sin varietet och tolken inte vet vad ordet betyder och vice versa. Skillnaden på grammatisk nivå kan innebära att talaren använder satsformulering, meningsstruktur eller böjningsformer, vilka inte finns på MSA eller på åhörarens varietet. Holes beskrev hur araber använder varietet och MSA, dvs. hur situationen kan se ut i verkligheten:

However imperfectly ordinary Arabs may have mastered its rules, and however out of place they may feel it sounds in nonformal, everyday, face-to-face conversational contexts, they know that MSA is always there as kind of communally owned linguistic reservoir that they can dip into when they need to—a word here, a borrowed phrase there—in order to ensure that they make themselves understood to Arabs from distant countries or outsiders such as Arabic-speaking foreigners. (Holes 2004:6).

Holes beskrev också hur araber kan lösa liknande situationer, dvs. när de upplever svårigheter på grund av varietetsskillnad, där de blandar in MSA för att underlätta samtalsförståelse:

In cases of dialectal contact of speakers from more widely separated areas, the matter is a complex one but depends basically on what the participants perceive as the minimum degree of switching to "neutral" dialectal, MSA, or even "hybridized" forms, which is necessary to ensure smooth communication in an appropriate style. (Holes 2004:6).

Det finns många sociolingvistiska studier som undersökte påverkan av skillnader mellan arabiska varieteter som huvudämne. Jag valde bara relevanta studier som har koppling till min studie. Clopper (2012) undersökte i sin studie effekten av dialektvariation på nyttan av den semantiska förutsägbarheten. Hon observerade större fördelar med den semantiska förutsägbarheten 'semantic predictability benefits' i bekanta varieteter jämfört med mindre bekanta varieteter. Abdelali (2003)

undersökte i sin studie uniformiteten (likheten) av MSA (modern standardarabiska) mellan 10 olika arabiska länder. Materialet som han använde var nationella tidningar från olika arabiska länder. Resultatet visade att MSA verkar vara mycket lika i alla de länder som ingick i studien, men han har samtidigt upptäckt olika typer av skillnader i stavning och användning av ord och även translitteration.

Det finns även några bl.a. finländska myndigheter som är medvetna om skillnader mellan arabiska varieteter. I en av flyktingrådgivningens publikationer (Tolkning under asylförfarande, guide till tolkar 2010) står det under rubriken *Tolkningens noggrannhet*, att varietetet kan vara en anledning för att avbryta tolkning. ”Om tolkningen av någon orsak inte kan utföras, till exempel på grund av olika dialekter, måste tolken meddela detta redan då tolkningen inleds” (Flyktingrådgivningen rf, 2010:11). Det står också under rubriken *Förberedelser inför tolkning*, att det är viktigt för tolken att veta vilken varietet som ska användas vid tolkningen. ”Tolken måste dock få information om vilket språk och vilken dialekt som ska användas vid tolkningen” (Flyktingrådgivningen rf, 2010:12).

2.4. Tolkning

Jag kunde inte hitta tidigare översättningsvetenskapliga studier som undersöker påverkan av skillnader mellan arabiska varieteter som huvudämne. De flesta studierna studerar skillnader mellan arabiska varieteter som ett biämne eller på ett indirekt sätt. Det är kanske för att skillnader mellan arabiska varieteter inte var märkbar tidigare, dvs. skillnaden var inte stor eller det fanns kanske inte samma kontaktmöjligheter mellan olika arabiska samhällen och varieteter jämfört med idag. Vi upplever idag mycket enklare och snabbare samhällskontakt och informationsutbyte jämfört med tidigare. Holes beskrev denna situation så här: ”But with the massive increase in inter-Arab contact occasioned by recent economic developments in particular, the scale and variety of types of interdialectal contact has become much greater.” (Holes 2004:4).

Berk-Seligson (2002) undersökte hur en artig stil (artighetsmarkörer) spelar en viktig roll i tolkning, dvs. den kan påverka åhörarens reaktion/bedömning. Experimentet handlade om spanska och engelska språket. Resultatet visade att artigheten spelar en viktig roll i intrycksformation av vittnet. Det finns olika artighetsmarkörer i varje arabisk varietet, därför behöver tolken känna till andra arabiska varieteter för att kunna identifiera och hantera dem, dvs. tolka dem på rätt sätt. Kopplingen mellan Berk-Seligsons studie och min studie är att artighetsmarkörer är en del av varieteteten eller ingår i varieteteten, därför att artighetsmarkörer kan påverka åhörarens reaktion/feedback då det är ett tecken som visar att varieteteten också kan påverka tolkade samtal.

Pöchhacker (2004:128) argumenterade att det finns fyra input-variabler; sound and vision, accent and intonation, speed, mode of delivery and source-text complexity. Accenten och intonationen var en av de input-variabler, där talarens uttal kan påverka kvaliteten av källspråket. Det finns olika accenter i samma varietet, men det finns inte olika varieteter på samma accent. Vad jag vill förklara att accenten kan vara en egenskap hos varieteteten, men inte tvärtom. Om accentskillnad kan påverka tolkningskvaliteten, då är också ett tecken vilket visar att även skillnader mellan arabiska varieteter kan påverka tolkade samtal. ”In surveys on job stress among conference interpreters, ‘unfamiliar accent’ is cited by a majority of respondents as a frequent and serious problem” (Cooper *et al.* 1982:104, ALLC 2002:25 citerad i Pöchhacker, 2004:128).

Tate och Turner (2002) skrev i sin studie om bl.a. maskintolkningsmodellen 'machine model' och tolkens roll. Denna modell beskriver tolkens roll som en maskin, där maskinen gör vad den blir tillsagd. Den är under instruktioner, inga instruktioner - ingen handling/aktion. Det är för att tolken bör undvika så mycket som möjligt att inblanda sig i eller medverka under tolkningen "the interpreter is essentially just a device that takes no part in communicative proceedings other than dispassionately to relay messages between individuals not sharing a common language" (cf Roy 1993 citerad i Tate och Turner 2002:374). Trots att maskintolkningsmodellen anses föråldrad och inte är aktuellt längre, tror jag i alla fall att det finns några tolkar som använder maskintolkningsmodellen på något sätt eller i vissa situationer. Då kanske maskintolkningsmodellen inte passar till sådana tolkningar som sker på två olika arabiska varieteter. Tate och Turner skrev också om Code-role som också kan vara en liknande typ av begränsning för tolken: "In fact, this Code-role can sometimes seem to *disable* interpreters by encouraging them to act in one way when they know they would be more effective if they acted in another way which seems to them to contradict the Code." (Tate och Turner 2002:375).

Tolkningen mellan olika arabiska varieteter kan ibland visa att tolken behöver gå utanför en begränsad språklig roll och få inblanda sig eller medverka mer när det gäller speciella ord/uttryck. De orden eller uttrycken som bara finns i vissa varieteter och som anpassas till vissa sociala värderingar och kulturella faktorer. Det är för att kunna hantera skillnader mellan arabiska varieteter. Både tolken och arabisktalande tolkanvändare behöver förstå och förklara skillnader mellan arabiska varieteter för varandra. Det här behovet är en del av samtalsförståelsen, dvs. för att de ska nå en givande kommunikation. Einarsson beskrev likande situationer, där han nämnde: "Individer och språk anpassar sig efter varandra när de möts." (Einarsson 2009:12).

2.5. Forskningsfrågor

Ett antagande kan skapas från föregående teoretiska bakgrund (påverkan av skillnader mellan arabiska varieteter från tolkade samtalsparters perspektiv). Antagandet är, ju större skillnad det är mellan tolkens varietet och arabisktalande tolkanvändares varietet, desto svårare blir det för tolken och arabisktalande tolkanvändare att kommunicera med varandra. Uppsatsen kommer också att svara på några forskningsfrågor, vilka kommer att hjälpa mig att besvara antagandet. Forskningsfrågorna handlar om hur tolkarna och de arabisktalande tolkanvändarna använder arabiska språket och dess varieteter i tolkade samtal.

1. Vad använder tolkarna och arabisktalande tolkanvändarna mest under tolkade samtal, MSA eller deras olika arabiska varieteter eller kanske blandad varietet, dvs. MSA och deras varieteter?
2. Använder tolkarna eller arabisktalande tolkanvändarna MSA som en lösning för att lösa ett missförstånd på grund av skillnaden mellan arabiska varieteter?
3. Skillnaden mellan arabiska varieteter kan finnas på tre olika nivåer; uttalsnivå, ordförrådsnivå och grammatisk nivå. Vilken nivå orsakar flest problem för arabisktalande tolkanvändarna och tolkarna?

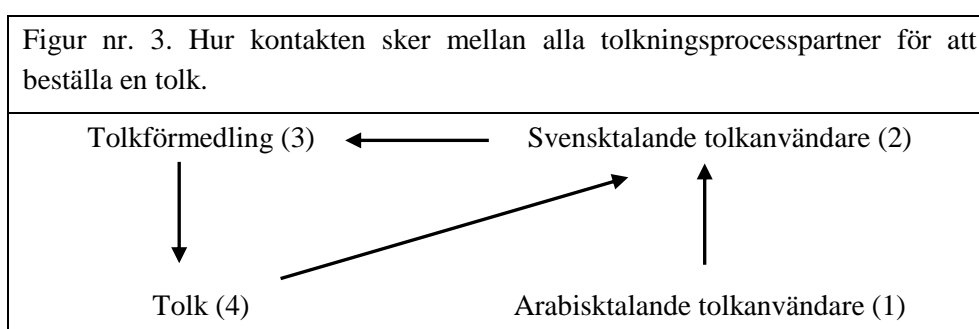
3. Metod och material

3.1. Metodologiska överväganden

För att kunna undersöka påverkan av skillnader mellan arabiska varieteter från tolkade samtalsparters perspektiv, använder jag enkätundersökning som metod. Enkäten vänder sig till två grupper (tolkar och arabisktalande tolkanvändare), för att ta reda på vad själva samtalsparterna tycker om påverkan av varietetsskillnad under tolkade samtal. Enkäten innehåller konkreta frågor (se appendix 1 och 2) vilka handlar om hur tolken och arabisktalande tolkanvändare använder MSA och varietetet när de kommunicerar på (1) Samma varietet (2) Olika varieteter (3) Varietet-MSA 4. MSA-MSA.

Man kunde bygga studien på bara en part av samtalspartner, dvs. antingen tolken eller arabisktalande tolkanvändare, men jag tyckte att det var viktigt att ha samtalsparters perspektiv, dvs. båda tolkens och den arabisktalande tolkanvändarens. Det är för att höra de båda och på det sättet kunna skapa ett balanserat material vilket i sin tur kan leda till ett balanserat resultat. Det är också möjligt att använda samtalsanalys som metod, för att undersöka på ett annat empiriskt sätt om skillnader mellan arabiska varieteter kan påverka tolkningskvalitet eller inte. Den idén kan sparas som en fortsättningsstudie, för att utveckla min magisteruppsats för framtiden, eftersom jag nu behöver hålla mig inom magisteruppsatsens ram (tid och material).

Det finns fyra parter involverade i tolkningsprocessen, vilka är kontakttolkar och svensktalande tolkanvändare, arabisktalande tolkanvändare och tolkförmedlingar. De är fyra parter som utgör tolkningsprocessparters. Enligt mitt studieperspektiv kommer fokusering att läggas bara på tolken och arabisktalande tolkanvändare. Svensktalande tolkanvändare är en del av samtalet, men är inte aktuella i studien, eftersom han/hon inte deltar i den arabiska delen av samtalet (förstår inte arabiska) och studien handlar om skillnaden mellan arabiska språket och dess varieteter. Tolkförmedlingen är inte en del av själva samtalet, därför är mitt studiematerial bara baserat på två av huvudtolkningsparters, dvs. tolken och arabisktalande tolkanvändare.

3.2. Enkäterna

Enkäten är indelad i två delar; den första delen är bakgrundsinformation om deltagaren för att kunna beskriva deltagarna och samtidigt kunna jämföra dem. Bassiouney (2009) påpekade att det är mycket viktigt att varietetsforskning innehåller den delen: "Collecting background information is really the first step in variation research." (Bassiouney 2009:95). Bassiouney nämnde några forskare som använde samma metod t.ex. Labov i hans studie (Martha's Vineyard), Milroy i hans studie (Belfast)

och Gumperz i hans studie (den norska byn). Den andra delen handlade om deltagarens erfarenhet av påverkan av skillnader mellan arabiska varieteter under en tolkningssituation. Jag använde två typer av enkätfrågor som Trost (2007:71) beskrev; attitydsfrågor där man ber den svarande att ta ställning till en påståendesats och ange i vilken utsträckning han/hon instämmer i påståendet och åsiktsfrågor som besvaras med ja eller nej (se appendix 1 och 2).

Här är huvudinformationen som jag frågade deltagarna i första delen av enkäten, för att kunna beskriva dem. Bakgrundinformation om deltagarnas bl.a. varietet, kön, ålder, utbildning etc. är viktiga som bakgrundsfaktorer, därför jag frågat om dem. Det har dock av tidsskäl inte varit möjligt för mig att systematiskt analysera dessa samband i den här uppsatsen. Dessa samband kan analyseras i en eventuell utvidgad studie i framtiden. Mest frågor var exakt samma för båda grupper, men det finns några frågor som riktar sig till varje respektive grupp. Jag presenterar först de gemensamma frågorna för båda grupperna och sedan kommer respektive frågor till varje grupp.

Varietet. Det kan visa sig att deltagarnas regionala och lokala varietet t.ex. huvud-varietet är irakiska och under-varietet är bagdadiska som kan påverka på deras svar. Det är en relevant information att veta för att kunna jämföra deltagarnas svar enligt deras varietet.

Kön. Det är en relevant faktor i uppsatsämnet, för att många lingvister har diskuterat kopplingen mellan kön och språk, dvs. genusperspektiv på språket bl.a. Einarsson, och Hultman (2001), Coates (2004) och Crawford (1995). Det kan visa sig att könet påverkar deltagarnas bedömning av användning av varieteter eller MSA.

Ålder. Det är en viktig information att veta, för att kunna se om den nya generationen av deltagare använder sig av varietetet eller MSA på ett annorlunda sätt jämfört med den gamla generationen av deltagare. De är uppdelade i fyra åldersgrupper (20-35, 36-50, 51-65, 66+).

Vistelsetid i Sverige kan ha en direkt koppling till deltagarnas språkanvändning. Det kan avslöja ifall det finns en gemensam tendens hos deltagarna, t.ex. huruvida deltagare med en lång eller kort vistelsetid i Sverige brukar mest använda sina varieteter eller MSA under tolkade samtal.

Vistelseort i Sverige. Tolkarna var från olika städer och det finns några städer som har många araber, medan andra har få araber, dvs. inte alla tolkar upplever samma kontakt med olika varietet. Det kan visa sig att denna skillnad kan påverka ett indirekt sätt på tolkens arbetssätt. Jag valde Malmö som huvudkälla till arabisktalande tolkanvändare, eftersom jag bor i Malmö. Det finns självklart arabisktalande tolkanvändare i alla andra städer, men det är mycket svårt att åka till andra städer för att träffa dem och dela ut enkäten. Det är också viktigt att tänka på praktiska punkter t.ex. tiden och kostnaden, för att kunna genomföra studien.

Tolkarnas tolkningserfarenhet. Det finns tre faktorer som kan visa tolkarnas tolkningserfarenhet; (1) Antal år som tolken jobbade som auktoriserad tolk. (2) Antal arbetstimmar dvs. om tolken jobbar på heltid, deltid 75%, deltid 50%, deltid 25%. (3) Speciell kompetens: sjukvårdstolkning eller rättstolkning. Det är en viktig faktor att veta för att kunna jämföra tolkarna på rätt nivå. Det kan visa sig att tolkarna som har lång erfarenhet, har samma tendens att tolka mest på varieteter eller MSA, jämfört med andra tolkar som inte har lång erfarenhet.

Arabisktalande tolkanvändarnas utbildningsnivå. Det är också en viktig och relevant information, eftersom det finns en koppling mellan utbildningen och den arabisktalande tolkanvändares språkliga nivå. Det kan vara att personer som har högre utbildning kan tala eller använda MSA på ett bättre sätt jämfört med personer som har lägre utbildning.

3.3. Deltagare

Deltagarna består av två grupper och varje grupp kommer att presentera sina erfarenheter, sin bedömning och sin uppfattning som rör skillnader mellan arabiska varieteter under tolkade samtal. Första gruppen är arabiska kontakttolkare. Det finns 123 arabiska auktoriserade tolkar i hela Sverige enligt Kammarkollegiets hemsida. Det kan finnas fler, men som är inte publicerad på hemsidan, dvs. de vill inte vara registrerade på Kammarkollegiets hemsida. Jag använde Kammarkollegiets hemsida (Kammarkollegiet 2013), där de har en online-databas vilken innehåller alla registrerade auktoriserade tolkar och deras kontaktuppgifter. Jag använde deras sökfunktion för att kunna hitta och kontakta dem. Jag kontaktade alla tolkar, för att (1) Jag begränsade mig inte till vissa tolkar, därför att jag inte kunde välja några av dem och utesluta andra, för att det skulle påverka mitt material och resultatet. (2) Det är inte säkert att alla tolkar skulle kunna eller vilja delta i undersökningen. Jag upptäckte sedan att inte alla tolkar har skrivit sina e-poster på Kammarkollegiets hemsida och det finns andra som har skrivit fel e-post eller de har kanske inte uppdaterat sin kontaktinformation. Det fanns telefonnummer för alla, därför ringde jag alla tolkar som saknade e-post för att fråga dem om de ville delta i min studie. Det var svårt att nå alla, för att vissa är alltid upptagna eller vill kanske inte svara. Jag samlade i alla fall 27 svar från totalt 123 tolkar och det är 21,9% från det totala antalet arabiska auktoriserade tolkar som fanns.

Urvalskriterier som tillämpades för att välja tolkarna var bara kompetensnivå. Alla tolkar måste vara auktoriserade. Jag valde bara auktoriserade tolkar för att försäkra mig om att de hade samma minimikompetensnivå, eftersom alla auktoriserade tolkar har klarat samma auktorisationsprov hos Kammarkollegiet. Jag frågade också om de hade en speciell kompetens (rättstolk eller sjukvårdstolk). Jag hade önskat att kunnat få ett balanserat antal deltagare (både tolkar och arabisktalande tolkanvändare) i varje faktor som användes i enkäten, dvs. mellan olika varieteter, kön och ålder, för att kunna beskriva alla arabisktalande tolkanvändare som finns i verkligheten. Det var omöjligt att göra detta, eftersom det inte finns många deltagare att välja mellan och dessutom finns inte heller någon databas som innehåller specifik information om deltagarna för att kunna filtrera dem.

Andra gruppen är de arabisktalande tolkanvändarna. Det finns många arabiska utlänningar eller invandrare som behöver en tolk, för att kunna kommunicera med de svenska myndigheterna. Därför var det lite lättare att hitta arabisktalande tolkanvändare jämfört med tolkar. Jag hittade arabisktalande tolkanvändare genom att besöka skolor som undervisar SFI (svenska för invandrare) och fråga vem som vill eller kan delta i studien. Urvalskriterier som tillämpades för att välja arabisktalande tolkanvändare var personer som har arabiska som modersmål och inte kan kommunicera på svenska, dvs. de som behöver tolk när de har en tid eller ett ärende hos svenska myndigheter. Jag fick hjälp från kontaktpersoner som jobbar i skolor för att välja rätt målgrupp till min studie, dvs. bara elever som inte kan samtala på svenska. Alla kontaktpersoner var SFI-lärare, därför känner de till sina elevers språkliga nivå. Jag delade ut enkäten till alla elever som fyllde kriterier och ville svara på den. De var 107 deltagare men jag upptäckte sedan att det fanns 7 enkätsvar som inte var användbara, därför blev totalt antal deltagare 100. Det fanns två anledningar som gjorde enkätsvar inte användbart; 1. Ifall deltagare glömde att skriva under enkäten, dvs. saknar samtycke. 2. När deltagare glömde att svara på en eller två helsidor från enkäten, dvs. enkäten var inte ordentlig ifylld.

3.4. Genomförande av enkätundersökning

Jag delade ut enkäten på två olika sätt, för att varje grupp har sin egen situation. Därför behövde kontaktprocessen anpassas för att nå varje grupp. Enkäten skickades via e-post till den första gruppen (tolkarna), av några anledningar. (1) Det finns inte tillräckligt antal tolkar i en stad utan de befinner sig i olika städer, därför var det svårt att åka till varje tolk för att träffa dem och ge dem enkäten. (2) Alla tolkarnas kontaktuppgifter är tillgängliga på Kammarkolliegets hemsida (Kammarkollieget 2012). Dessutom är det snabbare och billigare jämfört med post och samtidigt lättare att hantera svaren för att de är redan skrivna på datorn, dvs. det behövdes inte skriva över alla svaren från papper till datorn. Tolkarna kan öppna filen (enkäten) och svara på den och skicka den tillbaka till mig. Jag skickade två påminnelser till tolkar för att kunna få så många deltagare som möjligt.

Enkäten delades ut till den andra gruppen (arabisktalande tolkanvändare) direkt, av några anledningar. (1) Det finns tillräckligt antal arabisktalande tolkanvändare här i Malmö (min stad), därför var det lätt att träffa dem. (2) Det finns ingen databas för arabisktalande tolkanvändares kontaktuppgifter, dvs. det var omöjligt att kontakta dem via e-post. Jag kontaktade alla skolor som har SFI-undervisning (svenska för invandrare) i Malmö för att få deras samtycke att dela ut min enkät i deras klasser, dvs. bara till SFI-elever vilka har arabiska som modersmål. Alla skolors kontaktuppgifter finns på Malmös hemsida (Malmo 2013). Jag fick en tid i varje skola, för att dela ut enkäten själv till respektive deltagare och fick svaren direkt efter 15 minuter. Som jag förklarade innan i både avsnitt deltagare och urvalskriterier att jag fick hjälp från lärarna som jobbar på skolor för att genomföra enkäten. Eftersom varje skola har sitt eget arbetssätt och system, behövde jag att anpassa mig till varje skola. Jag fick lov att dela ut enkäten själv och få svaret i fyra skolor, där fanns bara en lärare som filterade sina elever för att plocka rätt deltagare till enkäten. Läraren förklarade till mig att denna skola har ett stort antal arabisktalande elever som inte kan skriva eller läsa på arabiska, därför de inte har möjlighet delta på enkäten. Det fanns två skolor som valde att de ska dela ut enkäten och samla svaret för mig. Jag upptäckte efteråt genomförande av enkäten i första skolan att deltagarna glömmer svara på alla frågor eller till och med skriver under. Jag ville inte förlora deltagarens svar, därför jag försökte i andra skolor att titta snabbt på enkäten när jag får den och frågade eleverna om de vill svara på dem obesvarade frågor. Jag delade ut en liten bok (Bilguide på arabiska och svenska) för tolkanvändare, för att tacka dem för deras deltagande. Det var efter att de svarat på enkäten för att inte påverka dem.

3.5. Etiska övervägande

Jag tog alla etiska hänsyn, vilka måste göras i min studie. (1) Jag fick skriftligt samtycke från alla deltagare, för att kunna använda deras svar i min magisteruppsats. (2) Alla deltagarnas personliga uppgifter kommer att vara anonyma och kodade i studien. (3) Jag kommer inte att lämna deltagarnas personliga uppgifter till någon annan. Jag följer svensk lag, därför använde jag svenska forskningsregler från: (1) Vetenskapsrådet i samarbete med Centrum för forsknings- och bioetik med humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning inriktning (CODEX, regler och riktlinjer för forskning 2013). (2) Datainspektionen (datainspektionen 2013). (3) Personuppgiftslagen (Pul 2013). (4) Etikprövningsnämnden (epn, centrala etikprövningsnämnden 2013). Se första sida i appendix 1 och 2.

3.6. Analysmetod

Jag analyserade deltagarnas svar genom att räkna alla deras svar och presenterade resultatet i 4.1. deltagarnas bakgrund och i 4.2. analys av deltagares svar. Jag gjorde sedan i 4.3. en resultatjämförelse mellan tolkars och arabisktalande tolkanvändares svar. Jag reflekterade i slutet i 4.4. några punkter efter genomförande av analysen. Eftersom antal tolkar och arabisktalande tolkanvändare inte var jämna, räknade jag om antalet svar till procentandelar för att kunna jämföra mellan dem på samma nivå dvs. från 100%. Jag delade antal deltagares svar med totalt antal deltagare för varje grupp och multiplicerade det med 100.

4. Analys och resultat

4.1. Deltagarnas bakgrund

Här presenteras alla deltagares bakgrundsinformation. Den gemensamma informationen mellan grupperna presenteras på ett jämförbart sätt i tabeller, medan annan information som tillhör varje respektive grupp presenteras separat enligt enkätordning.

Tabell nr. 1. Deltagarnas könsfördelning, antal och procentuell andel.

Kön	Tolkar	Tolkanvändare
Man	19 (70,3%)	31 (31%)
Kvinna	8 (29,6%)	69 (69%)
Ej svar	0 (0%)	0 (0%)
Totalt	27 (100%)	100 (100%)

Svaren på frågan visar att majoriteten 70,3% av tolkarna är män mot 29,6% kvinnor, medan majoriteten av de arabisktalande tolkanvändarna, 69%, är kvinnor. Det är inte konstigt att majoriteten av tolkarna är män för att arabiska kvinnor undviker att jobba som tolkar. Det finns 68 manliga tolkar och 55 kvinnliga tolkar bland alla 123 auktoriserade tolkar. Det handlar om bl.a. kvinnors arabiska kultur och mentalitet. Det förekommer också mycket kontakt med manliga tolkanvändare i tolkyrke och ibland i ganska känslig samtal. Det händer ibland att en kvinnlig tolkanvändare begär en kvinnlig tolk, speciellt i medicinska ärenden, därför är det viktigt att det finns tillräckliga kvinnliga tolkar.

Tabell nr. 2. Deltagarnas åldersfördelning, antal och procentuell andel.

Åldersgrupper	Tolkar	Tolkanvändare
20-35 år	2 (7,4%)	56 (56%)
36-50 år	8 (29,6%)	36 (36%)
51-65 år	14 (51,8%)	5 (5%)
66+ år	3 (11,1%)	0 (0%)
Ej svar	0 (0%)	3 (3%)
Totalt	27 (100%)	100 (100%)

Svaren på frågan visar att majoriteten av tolkarna 51,8% tillhör till åldersgrupp 51-56 år, medan majoriteten av de arabisktalande tolkanvändarna 56% tillhör till åldersgrupp 20-35 år. Det betyder att de flesta svaren av arabisktalande tolkanvändarna är baserade på en ung generation som kanske har något mindre erfarenhet av varietetskillnad jämfört med tolkarnas svar, som baseras på en medelåldrig generation, som kan ha mer erfarenhet av varietetskillnad.

Alla arabisktalande tolkanvändare var från Malmö medan tolkarna var från olika städer; 4 från Stockholm, 4 från Göteborg, 3 från Uppsala, 3 från Trollhättan, 2 från Malmö, 2 från Eslöv, 2 från Västerås, 6 från övriga¹ städer och 1 svarade inte på frågan.

Tabell nr. 3. Deltagarnas huvud-varietet (t.ex. irakiska), antal och procentuell andel.

Huvud-varietet	Tolkar	Tolkanvändare
Irakiska	10 (37%)	56 (56%)
Palestinska	6 (22,2%)	16 (16%)
libanesiska	5 (18,5%)	8 (8%)
Syriska	4 (14,8%)	13 (13%)
Övriga	5 (18,5%)	6 (6%)
Ej svar	0 (0%)	2 (2%)
Totalt	27 (100%)	101 (101%) ²

Svaren på frågan visar att största gruppen 37% av tolkarna och majoriteten 56% av arabisktalande tolkanvändarna använder irakiska som huvud-varietet (regional varietet). Detta resultat kan vara till fördel för båda samtalsparter, därför att en gemensam varietet kan underlätta kommunikationen mellan dem under det tolkade samtalet.

Jag frågade deltagarna om vilken arabisk under-varietet (t.ex. bagdadiska) de använder. Här är tolkarnas under-varieteter med antal användare; 8 bagdadiska, 2 övriga irakiska, 2 Jerusalem-palestinska, 4 övriga palestinska, 2 libanesiska, 2 Beirut-varietet, 2 övriga libanesiska, 7 övriga och 2 svarade inte på frågan. Här är arabisktalande tolkanvändarnas under-varieteter med antal användare; 38 bagdadiska, 7 Basra-varietet, 3 södra irakiska varietet, 2 Najaf-varietet, 2 Nasiriyah-varietet, 5 övriga irakiska, 3 palestinska, 6 övriga palestinska, 3 libanesiska, 3 Beirut-varietet, 3 övriga libanesiska, 2 syriska, 10 Damaskus-varietet, 2 Idlib-varietet, 1 övriga syriska, 5 övriga och 4 svarade inte på frågan.

Jag frågade deltagarna om de pratar/behärskar en annan arabisk varietet, lika bra som deras första varietet? Majoriteten 20 (74%) av tolkarna svarade ja, mot 7 (25,9%) som svarade nej, medan majoriteten 64 (64%) av arabisktalande tolkanvändare svarade nej, mot 36 (36%) som svarade ja. Detta resultat kan betyda att tolkarna har mer erfarenhet av olika arabiska varieteter än arabisktalande tolkanvändare, dvs. varietetsskillnad påverkar arabisktalande tolkanvändare mer jämfört med tolkarna. Här är de extra varieteter som tolkarna använder med antal användare; 12 syriska, 8 libanesiska, 5 palestinska, 2 egyptiska, 5 jordanska och 9 övriga. Här är de extra varieteter som arabisktalande tolkanvändare använder med antal användare; 12 syriska, 9 libanesiska, 6 egyptiska, 4 palestinska, 4 arabisk golf varietet, 3 irakiska, 2 Damaskus-varietet och 2 övriga.

¹ Övriga = städer eller varieteter som nämndes bara en gång.

² Det fanns en arabisktalande tolkanvändare som hade två huvud-varietet, därför blev totalt svar 101.

Tabell nr. 4. Deltagarnas vistelsetid i Sverige, antal och procentuell andel.

Åldersgrupper	Tolkar	Tolkanvändare
0-5 år	0 (0%)	65 (65%)
6-10 år	0 (0%)	28 (28%)
11-15 år	3 (11,1%)	4 (4%)
16-20 år	2 (7,4%)	1 (1%)
21-25 år	8 (29,6%)	1 (1%)
26-30 år	5 (18,5%)	0 (0%)
31-35 år	4 (14,8%)	0 (0%)
36-40 år	1 (3,7%)	0 (0%)
41-45 år	3 (11,1%)	0 (0%)
46+ år	1 (3,7%)	0 (0%)
Ej svar	0 (0%)	1 (1%)
Totalt	27 (100%)	100 (100%)

SVAREN PÅ FRÅGAN VISAR ATT ALLA TOLKAR HAR VARIT HÄR I MINST 10 ÅR, DE FLESTA BETYDLIGT LÄNGRE; MEDAN BARA 6% AV DE ARABISKTALANDE TOLKANVÄNDARNA HAR VARIT HÄR SÅ LÄNGE. DET KAN BETYDA TVÅ HELT OLIKA SAKER. (1) TOLKARNA FICK MER ERFARENHET AV OLIKA ARABISKA VARIETETER PÅ GRUND AV KOMMUNIKATION MED ARABER SOM TALAR OLIKA VARIETETER UNDER SIN LÅNGA VISTELSE I SVERIGE. (2) TOLKARNA UNDVIKER ATT ANVÄNDA MSA FÖR ATT DERAS ANVÄNDNING AV MSA GRADVIS MINSKADE PÅ GRUND AV DE HAR INTE SAMMA BEHOV AV MSA NÄR DE TILLBRINGAR MÅNGA ÅR I ETT ICKE ARABISKTALANDE LAND SOM SVERIGE.

JAG FRÅGADE ARABISKTALANDE TOLKANVÄNDARE OM DERAS UTBILDNING. 2 (2%) AV ARABISKTALANDE TOLKANVÄNDARE HAR SFI, 33 (33%) HAR GRUNDSKOLEUTBILDNING, 26 (26%) HAR GYMNASIEUTBILDNING, 3 (3%) HAR 2-ÅRSUTBILDNING EFTER GYMNASIUM, 29 (29%) HAR HÖGSKOLEUTBILDNING OCH 7 (7%) SVARADE INTE PÅ FRÅGAN. JAG FRÅGADE ARABISKTALANDE TOLKANVÄNDARE OM DERAS SYSSELSÄTTNING. 90 AV ARABISKTALANDE TOLKANVÄNDARE STUDERANDE, 8 JOBBAR, 11 ARBETSSÖKANDE OCH 6 ÖVRIGT. MAN FICK MARKERA ETT ELLER FLERA ALTERNATIV I DENNA FRÅGA.

JAG FRÅGADE TOLKARNA OM, HUR MÅNGA ÅR HAR DE ARBETAT SOM AUKTORISERADE TOLKAR? 6 (22,2%) AV TOLKARNA ARBETADE 0-5 ÅR, 10 (37%) ARBETADE 6-10 ÅR, 1 (3,7%) ARBETADE 11-15 ÅR, 2 (7,4%) ARBETADE 16-20 ÅR, 6 (22,2%) ARBETADE 21-25 ÅR, 1 (3,7%) ARBETADE 36-40 ÅR OCH 1 (3,7%) SVARADE INTE PÅ FRÅGAN. JAG FRÅGADE TOLKARNA, I VILKEN OMFATTNING JOBBAR DE SOM AUKTORISERADE TOLKAR? MAJORITETEN 21 (77,7%) AV TOLKARNA JOBBAR PÅ HELTID, 4 (14,8%) JOBBAR PÅ DELTID 75%, 0 (0%) JOBBAR PÅ DELTID 50% OCH 2 (7,4%) JOBBAR PÅ DELTID 25%.

JAG FRÅGADE ARABISKTALANDE TOLKANVÄNDARE I VILKA SITUATIONER/TIDER DE BEHÖVER EN TOLK. 32 ARABISKTALANDE TOLKANVÄNDARE SVARADE SOCIALA ÄRENDEN, 73 SVARADE MEDICINISKA ÄRENDEN OCH 73 SVARADE RÄTTSLIGA ÄRENDEN. MAN FICK MARKERA ETT ELLER FLERA ALTERNATIV I DENNA FRÅGA. DET KAN BETYDA ATT ARABISKTALANDE

tolkanvändare inte behöver en tolk i alla sociala ärenden trots att man har vanligtvis mer kontakt med socialtjänst, skolan och arbetsförmedling jämfört med medicinska och rättsliga ärenden. De kan kanske klara enkla sociala samtal, men det är tydligt att de inte kan klara medicinska och rättsliga ärenden.

Jag frågade tolkarna om de har speciell kompetens. Majoriteten 20 (74%) av tolkarna har ingen speciell kompetens, 4 (14,8%) har rättstolkning, 2 (7,4%) har sjukvårdstolkning och 1 (3,7%) har både rättstolkning och sjukvårdstolkning. Tolkarnas svar visar att de är intresserad av att ha speciell kompetens i rättstolkning mer än sjukvårdstolkning. Det kan betyda att det finns mer tolkning eller att tolkningsarvodet är högre i rättsliga ärenden jämfört med sjukvårdstolkning.

4.2. Analys av deltagares svar

Här presenteras både tolkars och arabisktalande tolkanvändares svar samtidigt, för att undvika att repetera samma frågor två gånger, dvs. spara utrymme. Det finns ett antal svar som är fler än totalt antal deltagare (27 tolkar eller 100 arabisktalande tolkanvändare). Det är på grund av att några deltagare som svarade med mer än ett alternativ på de frågor med många alternativ, t.ex. frågan om sysselsättning och när man behöver en tolk. I andra svar var situationen tvärtom, dvs. antal svar var färre än totalt antal deltagare, för att det fanns några deltagare som missade eller inte svarade på några av frågorna.

Arabisktalande tolkanvändare kallas klient och svensktalande tolkanvändare kallas tolkanvändare i enkäten. Eftersom enkäten designades i början av uppsatsen, där jag använde två olika termer för dem, men sedan ändrade jag termerna till arabisktalande och svensktalande tolkanvändare i uppsatstexten. Tolkars svar och kommentarer var redan på svenska och jag fick dem elektronisk via mejlet, men arabisktalande tolkanvändares svar och kommentarer var naturligtvis på arabiska därför jag översatte dem till svenska.

1. Hur stor tycker du att skillnaden är mellan MSA och din arabiska varietet t.ex. (sudaniska, marockanska, irakiska, palestinska)?		
Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare ³
Mycket stor	5 (18,5%)	27 (27%)
Stor	8 (29,6%)	35 (35%)
Ganska liten	14 (51,8%)	32 (32%)
Ingen skillnad	0 (0%)	4 (4%)
Vet ej	0 (0%)	2 (2%)
Ej svar	0 (0%)	0 (0%)

Fråga 1 visar deltagares allmänna bedömning om skillnaden mellan deras varietet och MSA. Ungefär hälften 51,8% av tolkarna tyckte att skillnaden är ”ganska liten” och den andra hälften 48,1% av de tyckte att skillnaden är ”mycket stor” eller ”stor”. Arabisktalande tolkanvändares svar fördelades på ungefär tre jämna tredjedelar mellan dem tre alternativ; mycket stor, stor och ganska liten.

³ Jag menar med termen 'tolkanvändare' som finns under varje enkätfråga 'arabisktalande tolkanvändare'.

2. Hur bedömer du själv MSA jämfört med din varietet?		
Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare
Min varietet är lättare än MSA.	4 (14,8%)	30 (30%)
MSA är lättare än min varietet.	2 (7,4%)	2 (2%)
Både är lätta för mig.	21 (77,7%)	66 (66%)
Ej svar	0 (0%)	2 (2%)

Fråga 2 visar deltagares allmänna bedömning om svårighet mellan deras varietet och MSA. Både majoriteten 77,7% av tolkar och majoriteten 66% av arabisktalande tolkanvändare tyckte att båda är lätta för dem.

3. Vilket alternativ brukar du använda, när du tolkar, dvs. kommunicerar med klienten? // ⁴ när du kommunicerar med tolken? (du får markera bara ett alternativ).		
Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare
MSA	4 (14,8%)	9 (9%)
Min varietet	2 (7,4%)	54 (54%)
Både min varietet och MSA	20 (74%)	34 (34%)
Vet ej	1 (3,7%)	1 (1%)
Ej svar	0 (0%)	2 (2%)

Fråga 3 visar deltagares svar om de använder sina varieteter eller MSA under tolkningen. Majoriteten 74% av tolkarna använder sin varietet och MSA, medan majoriteten 54% av arabisktalande tolkanvändare använder sin varietet.

4. Vilket alternativ är lättare för dig när du kommunicerar med klienten // tolken, ifall han/hon har samma varietet som din?		
Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare
MSA	3 (11,1%)	10 (10%)
Samma varietet	24 (88,8%)	88 (88%)
Vet ej	0 (0%)	0 (0%)
Ej svar	0 (0%)	2 (2%)

Fråga 4 visar deltagares svar när de kommunicerar på samma varietet. Både majoriteten 88,8% av tolkar och majoriteten 88% av arabisktalande tolkanvändare bedömde att samma varietet är lättare.

⁴ Dubbla snedstreck (//) betyder att frågan också gäller den andra samtalsparter (tolken eller arabisktalande tolkanvändare).

5. Vilket alternativ är lättare för dig när du kommunicerar med klienten // tolken, ifall han/hon har en annan varietet jämfört med din?		
Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare
MSA	18 (66,6%)	64 (64%)
Var och en talar sin egen varietet	8 (29,6%)	34 (34%)
Vet ej	1 (3,7%)	2 (2%)
Ej svar	0 (0%)	0 (0%)

Fråga 5 visar deltagares svar när de kommunicerar på olika varietet. Både majoriteten 66,6% av tolkar och majoriteten 64% av arabisktalande tolkanvändare använder MSA.

6. Skillnaden mellan två olika arabiska varieteter eller mellan en arabisk varietet och MSA kan finnas på tre olika nivåer/sätt. Ange hur svårt du tycker det är med skillnader på varje nivå.

6.1. Uttalsnivå t.ex. (klienten // tolken använder samma ord, vilka du använder men klienten // tolken uttalar dem på ett annat sätt, dvs. enligt hans/hennes varietet).		
Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare
Mycket svårt	0 (0%)	8 (8%)
Svårt	3 (11,1%)	24 (24%)
Ganska svårt	6 (22,2%)	39 (39%)
Inte svårt	18 (66,6%)	26 (26%)
Vet ej	0 (0%)	3 (3%)
Ej svar	0 (0%)	0 (0%)

Fråga 6.1. visar deltagares svar om svårighet av uttalsnivå mellan olika varietet. Majoriteten 66,6% av tolkarna uppger att uttalsnivån inte orsakar svårigheter, medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen.

6.2. Ordförrådsnivå t.ex. (klienten // tolken använder ord från hans/hennes arabiska varietet, vilka inte finns på MSA eller på din varietet).		
Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare
Mycket svårt	3 (11,1%)	29 (29%)
Svårt	7 (25,9%)	27 (27%)
Ganska svårt	11 (40,7%)	28 (28%)
Inte svårt	3 (11,1%)	14 (14%)
Vet ej	3 (11,1%)	1 (1%)
Ej svar	0 (0%)	1 (1%)

Fråga 6.2. visar deltagares svar om svårighet av ordförrådsnivå mellan olika varietet. De två största grupper av tolkarna 66,6% tycker att det är ”svårt” och ”ganska svårt” medan arabisktalande tolkanvändares svar fördelades på ungefär tre jämna tredjedelar mellan dem tre alternativ; mycket stor, stor och ganska liten.

6.3. Grammatisk nivå t.ex. (klienten // tolken använder satsformulering, meningsstruktur, böjningsformer, vilka inte finns på MSA eller på din varietet).		
Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare
Mycket svårt	2 (7,4%)	30 (30%)
Svårt	2 (7,4%)	17 (17%)
Ganska svårt	10 (37%)	28 (28%)
Inte svårt	11 (40,7%)	22 (22%)
Vet ej	2 (7,4%)	3 (3%)
Ej svar	0 (0%)	0 (0%)

Fråga 6.3. visar deltagares svar om svårighet med grammatik mellan olika varietet. 77,7% av tolkarnas svar var ”ganska svårt” och ”inte svårt” medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen.

7. Hur hanterar du en tolkningssituation, när du inte kan förstå klientens // tolkens varietet? (du får markera bara ett alternativ).		
Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare
Jag ber klienten // tolken att förklara saken igen på sin varietet.	7 (25,9%)	14 (17%)
Jag ber klienten // tolken att förklara saken igen på MSA.	10 (37%)	57 (57%)
Jag informerar tolkanvändaren ⁵ att jag och klienten // tolken inte kan kommunicera på grund av stor varietetsskillnad.	10 (37%)	28 (28%)
Vet ej	0 (0%)	1 (1%)
Ej svar	0 (0%)	0 (0%)

Fråga 7 visar deltagares svar när den frågande inte kan förstå sin samtalsparts varietet. De två största grupper av tolkarna skulle begära från arabisktalande tolkanvändare att använda MSA eller informera den svensktalande tolkanvändaren att de inte kan kommunicera. Majoriteten av arabisktalande tolkanvändare skulle begära från tolken att använda MSA.

8. Hur hanterar du en tolkningssituation, när klienten // tolken inte kan förstå din varietet? (du får markera bara ett alternativ).		
--	--	--

⁵ Termen 'tolkanvändare' i enkätfrågor 7 och 8 betyder svensktalande tolkanvändare.

Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare
Jag försöker anpassa min varietet enligt klientens // tolkens varietet.	7 (25,9%)	39 (39%)
Jag använder klientens // tolkens varietet.	1 (3,7%)	27 (27%)
Jag försöker undvika varietetsskillnad genom att använda MSA.	14 (51,8%)	17 (17%)
Jag informerar tolkanvändaren att jag och klienten // tolken inte kan kommunicera på grund av stor varietetsskillnad.	5 (18,5%)	15 (15%)
Vet ej	0 (0%)	1 (1%)
Ej svar	0 (0%)	1 (1%)

Fråga 8 visar deltagares svar när den andra samtalsparten inte kan förstå den frågandes varietet. Majoriteten 51,8% av tolkarna skulle undvika varietetsskillnad genom att använda MSA medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen.

9. Hur ofta upplever du ett missförstånd under tolkuppdrag // samtalet på grund av varietetsskillnad mellan dig och klienten // tolken?		
Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare
Ofta	0 (0%)	36 (36%)
Inte ofta	6 (22,2%)	21 (21%)
Sällan	21 (77,7%)	35 (35%)
Aldrig	0 (0%)	5 (5%)
Vet ej	0 (0%)	2 (2%)
Ej svar	0 (0%)	1 (1%)

Fråga 9 visar deltagares svar om hur ofta de upplever missförstånd på grund av varietetsskillnad. Majoriteten 77,7% av tolkarna svarade ”sällan” medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen.

10. Hur ofta blir du tvungen att avbryta samtalet på grund av varietetsskillnad mellan dig och klienten // tolken?		
Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare
Ofta	0 (0%)	19 (19%)
Inte ofta	1 (3,7%)	14 (14%)
Sällan	16 (59,2%)	29 (29%)
Aldrig	10 (37%)	35 (35%)
Vet ej	0 (0%)	2 (2%)
Ej svar	0 (0%)	1 (1%)

Fråga 10 visar deltagares svar om hur ofta de avbryter samtalet på grund av varietetsskillnad. Majoriteten 59,2% av tolkarna svarade ”sällan” medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen.

11. Hur ofta får du ett tolkuppdrag, där står vilken arabisk varietet som ska används på tolkningen, dvs. det krävs att tolken talar en specifik arabisk varietet?		
Hur ofta begär du från personen som beställer tolken för dig (t.ex. din sociala handläggare), att tolken som ska tolka till dig, bör ha samma arabiska varietet som du själv har eller åtminstone kan förstå och prata på din arabiska varietet?		
Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare
Ofta	1 (3,7%)	28 (28%)
Inte ofta	9 (33,3%)	13 (13%)
Sällan	16 (59,2%)	11 (11%)
Aldrig	1 (3,7%)	44 (44%)
Vet ej	0 (0%)	2 (2%)
Ej svar	0 (0%)	2 (2%)

Fråga 11 visar deltagares svar om hur ofta begär arabisktalande tolkanvändare en tolk som pratar sin varietet och samma fråga hur ofta får tolkens uppdrag kräver en specifik varietet. Majoriteten av tolkarna svarade ”sällan” medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen.

12. Kan du nämna tre eller fyra arabiska varieteter, vilka används mest bland klienterna // tolkarna?		
Varieteter	Tolkar	Tolkanvändare
Irakiska	25	69
libanesiska	10	61
Palestinska	17	54
Syriska	25	29
Ej svar	0	13

Fråga 12 visar deltagarnas svar om vilka fyra varieteter som används mest av de två grupperna. Tolkarna svarade irakiska och syriska medan arabisktalande tolkanvändare svarade irakiska och libanesiska.

13. Kan du nämna några arabiska varieteter, vilka kan vara svåra för dig att förstå?		
Varieteter	Tolkar	Tolkanvändare
Algeriska	18	25

Libyska	3	3
Marockanska	15	69
Tunisiska	5	35
Ej svar	0	11

Fråga 13 visar deltagares bedömning om vilka fyra svåra varieteter de har svårt att förstå. Tolkarna svarade algeriska och marockanska medan arabisktalande tolkanvändare svarade marockanska och tunisiska.

14. Tycker du att skillnaden mellan arabiska varieteter t.ex. (sudanesiska, marockanska, irakiska, palestinska) kan vara så stor att du inte kan förstå klientens // tolkens tal?		
Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare
Ja	11 (40,7%)	71 (71%)
Nej	13 (48,1%)	22 (22%)
Vet ej	3 (11,1%)	3 (3%)
Ej svar	0 (0%)	4 (4%)

Fråga 14 visar deltagares bedömning om varietetsskillnad kan leda till att man inte kan förstå sin samtalsparts tal. Majoriteten 71% av arabisktalande tolkanvändare svarade ”ja” medan tolkarnas svar fördelades på ungefär samma procent mellan dem två alternativ; ”ja” och ”nej”.

15. Tycker du att samtals- eller tolkningstyp (t.ex. social- eller sjukvårds- eller rättstolkning) kan påverka ditt val mellan att kommunicera på din varietet eller MSA med klienten // tolken?		
Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare
Ja	14 (51,8%)	62 (62%)
Nej	11 (40,7%)	27 (27%)
Vet ej	2 (7,4%)	7 (7%)
Ej svar	0 (0%)	4 (4%)

Fråga 15 visar deltagares bedömning av hur samtals- eller tolkningstyp kan påverka valet av kommunikationsvarietet. Majoriteten 62% av arabisktalande tolkanvändare svarade ”ja” medan tolkarnas svar fördelades på ungefär samma procent mellan dem två alternativ; ”ja” och ”nej”.

16. Det finns olika artighets ord/markörer på varje arabisk varietet. Hur viktigt är det att du förstår dem under tolkade samtal när du samtala på två olika varieteter? Här är några exempel (fem ord) från två olika arabiska varieteter. (بلا زحمة، اغاتي، فدوه لعينك، تدلل، بلا امر عليك) و (ازا بتريد، فيك، تكرم عينك، كلك زوء، تُأبرني).		
Alternativ	Tolkar	Tolkanvändare

Mycket viktigt	14 (51,8%)	41 (41%)
Viktigt	10 (37%)	31 (31%)
Inte viktigt	3 (11,1%)	23 (23%)
Vet ej	0 (0%)	1 (1%)
Ej svar	0 (0%)	4 (4%)

Fråga 16 visar deltagares bedömning om det är viktigt att förstå andra varietets artighetsmarkörer i samtalet. Majoriteten 51,8% av tolkarna svarade ”mycket viktigt” medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen.

17. Vill du lägga till någonting annat vilket kan vara relevant (om påverkningen av skillnaden mellan arabiska varieteter vid tolkningen) och du tycker att det kan vara nyttigt och hjälper mig på min undersökning? I så fall, kan du skriva ner det.

Det fanns ganska många kommentarer som svar på fråga 17 men jag valde bara några av dem som var relevanta och intressanta kommentarer från både tolkar och arabisktalande tolkanvändare. Tolkars kommentarer var redan på svenska men arabisktalande tolkanvändares kommentarer var naturligtvis på arabiska därför jag översatte dem till svenska.

Flera arabisktalande tolkanvändare skrev: Tolken bör använda MSA för att alla andra varieteter förstår det. Andra arabisktalande tolkanvändare skrev: Man måste hämta/använda en tolk som kommer från samma land eller talar samma varietet som den arabisktalande tolkanvändare talar. Arabisktalande tolkanvändare #096 skrev: Jag tror att det bör ordnas en ord- och termlista så att alla tolkar kommer överens om den och använder den för att undvika varietetsskillnad. Arabisktalande tolkanvändare #097 skrev: Eftersom tolkningen är så viktigt i Sverige, är det bättre att ordna en kurs i MSA för alla tolkar, så att de ska använda det som huvudspråk/varietet under tolkningen. Det fanns två arabisktalande tolkanvändare som skrev: Det finns vissa hemspråklärare som inte kan undervisa i MSA utan de undervisar på deras varietet i skolor. De undervisar inte i grammatik och grammatiska analysen för barnen, därför är våra barn som studerar arabiska i Sverige mycket svaga på MSA.

Tolk #021 skrev: Det är viktigt att man är observant, jag har själv erfarenhet av en tolkningssituation där en klient sa ett ord (hamati = på min varietet betyder svärmor, hos irakier är det mannens syster), under samtalet upptäckte jag att någonting inte stämde, då fick jag avbryta samtalet för att reda ut det, samt jag förklarade för tolkanvändaren var missförståndet uppstod. Man ska alltid vara beredd att sådana situationer kan uppstå, även om man kommer från samma land men från olika delar av landet, det är inte fel att påpeka det för båda parterna, även bland svenskar som kommer från olika delar av Sverige förekommer det sådana missförstånd, man är inte dålig tolk bara för det, man är dålig om man inte reder ut det.

Tolk #027 skrev: Det som är viktigt i de olika tolksammanhangen är att tolken tar på sig ansvaret och talar om att jag klarar inte klientens dialekt eller inte utge sig för att behärska varieteter som han eller hon i verkligheter inte klarar av. Tyvärr eftersom jag är tolkutbildare, har jag träffat några sådana tolkar, det medför att klienterna vägrar att låta dem tolka igen, de har blivit utkastat från uppdraget, och beställarens kommentar var "katastrofal tolkning" eller "usel tolk". Jag kan inte förstå tolkar som

vill utsätta sig för sådana situationer. Tänk på att i ditt arbete trycka på att tolkyrket är ett ansvarsyrke, där vår tolkning kan ha stor betydelse för människoöden. Tolk #123 skrev: Jag tycker att om vi som tolkar och myndighetsperson/sjukvårds personal inte ska stressa och jäkta oss under samtalet, då blir det inte så svårt att förstå de andra arabiska varianterna.

Några tolkar tog upp utbildningsnivån som en relevant faktor. Tolk #011 skrev: Varje person har ett individuellt förhållningssätt till språket. Följaktligen kan språkbruket påverkas av individens utbildningsnivå, livserfarenhet, mentala- och psykiska tillstånd, mm. Tolk #076 skrev: Det som spelar någon roll är inte enbart dialekten utan utbildning också. Det kan hända att även hemlandets dialekt blir svår för mig med tanke på ålder och utbildning. Tolk #099 skrev: Jag tycker att sociala sedvänjor och framförallt vilken utbildningsnivå klienten har, kan vara avgörande för valet av varietet eller MSA när man bygger upp sin tolkningsstrategi.

4.3. Resultatjämförelse mellan deltagares svar

Här presenteras en jämförelse mellan tolkars och arabisktalande tolkanvändares svar som analysen visade. Denna jämförelse kommer att hjälpa oss på ett tydligt och jämförbart sätt att se och bedöma skillnaden mellan tolkars och arabisktalande tolkanvändares uppfattning om påverkan av skillnader mellan arabiska varieteter under tolkade samtal.

1. 51,8% av tolkarna tyckte att skillnaden är ”ganska liten” mellan MSA och deras varietet medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning mellan de olika svarsalternativen.
2. 77,7% av tolkarna tyckte att både MSA och deras varietet är lätta för dem att använda, medan 66% av arabisktalande tolkanvändare tyckte det.
3. 54% av arabisktalande tolkanvändare tyckte om att använda sina varieteter under tolkade samtal medan 74% av tolkarna svarade att de använde både sina varieteter och MSA.
4. 88% av arabisktalande tolkanvändare tyckte att det är lättare att kommunicera på samma varietet ifall tolken har samma varietet och samma sak 88,8% av tolkarna tyckte också det.
5. 64% av arabisktalande tolkanvändare tyckte att det är lättare att kommunicera på MSA ifall tolken har en annan varietet och samma sak 66,6% av tolkar tyckte också det.

- 6.1. 66,6% av tolkarna tyckte att skillnaden på uttalsnivå är ”inte svår” medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen.
- 6.2. 66,6% av tolkarna tyckte att skillnaden på ordförrådsnivå är ”svår” och ”ganska svår” medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen.
- 6.3. 77,7% av tolkarna svarade att den grammatiska skillnaden är ”ganska svårt” och ”inte svårt”, medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen.
7. 57% av arabisktalande tolkanvändare brukade be tolken att förklara saken igen på MSA när de inte kan förstå tolkens varietet medan tolkarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen.
8. 51,8% av tolkarna försöker undvika varietetsskillnad genom att använda MSA, medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen.
9. 77,7% av tolkarna svarade att de ”sällan” upplever ett missförstånd under tolkuppdrag på grund av varietetsskillnad med arabisktalande tolkanvändare medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning mellan de olika svarsalternativen.

10. 59,2% av tolkarna svarade att de "sällan" blir tvungna att avbryta samtalet på grund av varietetsskillnad med arabisktalande tolkanvändare, medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen. 11. 59,2% av tolkarna svarade att de "sällan" får tolkuppdrag som kräver en specifik varietet, medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen. Fråga 12 visade vilka fyra varieteter som används mest bland tolkar respektive tolkanvändare. Jag tog bara de fyra gemensamma varieteterna för att göra resultatet jämförbart. 69 av arabisktalande tolkanvändarna svarade irakiska, 61 libanesiska, 54 palestinska, 29 syriska. 25 av tolkarna svarade irakiska, 10 libanesiska, 17 palestinska, 25 syriska. Fråga 13 visade vilka fyra varieteter som är svåra att förstå bland tolkar respektive tolkanvändare. 25 av arabisktalande tolkanvändarna svarade algeriska, 3 libyska, 69 marockanska, 35 tunisiska. 18 av tolkarna svarade algeriska, 3 libyska, 15 marockanska, 5 tunisiska.

14. 71% av arabisktalande tolkanvändare tyckte att skillnaden mellan arabiska varieteter kan vara så stor att de inte kan förstå tolkens tal medan största gruppen 48,1% av tolkar inte tyckte det. 15. 62% av arabisktalande tolkanvändare tyckte att samtals- eller tolkningstyp kan påverka deras val mellan att kommunicera på deras varietet eller MSA med tolken medan 51,8% av tolkarna tyckte det. 16. 88,8% av tolkarna tyckte att det är "mycket viktigt" eller "viktigt" att förstå artighetsmarkörer på varje arabisk varietet, medan 72% av arabisktalande tolkanvändare tyckte det.

17. Arabisktalande tolkanvändare föredrar att använda antingen deras varietet eller MSA. Det fanns andra som rekommenderade att öka tolkars tolkningskompetens genom att studera MSA och genom att göra gemensamma termlistor och att alla tolkar ska använda dem för att undvika varietetsskillnader. Tolkarna påpekade några viktiga situationer som är relevanta för varietetsskillnad. Tolken kan bli lurad, dvs. lätt förväxla mellan varieteter speciellt på ordförrådsnivå. Tolken ska inte påstå att han/hon kan tolka alla varieteter, utan tolken kan tacka nej till tolkuppdrag som kräver en svår varietet ifall tolken inte kan klara den. Andra tolkar tänkte på andra faktorer som också kan påverka varietetsskillnad och urvalet mellan att använda MSA eller en annan varietet, t.ex. utbildningsnivå, ålder, livserfarenhet och sociala faktorer.

4.4. Några reflektioner efter genomförande av analysen

Jag märkte när jag träffade arabisktalande tolkanvändare att de hade extra relevanta information, feedback, och berättelser som kan vara användbara data om deras användning av tolkar. Det som gjorde mig tänka att man kunde kanske få mer information om jag hade använt intervjumetod, för att ge varje deltagare mer tid jämfört med enkätundersökningsmetod.

När jag jobbade på analysdelen, upptäckte jag att enkätens arbetsram var lite större än analysens arbetsram, dvs. enkäten innehåller mer information än dem som används i analysen. Jag behövde skicka enkäten i början av uppsatsplanering, eftersom den tar en lång tid för att bli färdig, därför designade jag enkäten innan jag var färdig med analysplanering.

Det fanns olika arabisktalande tolkanvändare som undrade om vissa enkätfrågor, där jag behövde förklara frågor till dem. Det var som ett tecken att det fanns några frågor i enkäten som inte var 100% tydliga. Det är viktigt att man formulerar varje enkätfråga så tydligt och enkelt som möjligt, annars riskerar man att få fel svar och förlorar en del från deltagaresvar.

5. Diskussion

Jag diskuterar och kommenterar här alla resultat som analysen visade. Undersökningen baserades på en enkätmetod, där enkäten vände sig till arabisktalande tolkanvändare och tolkar, för att ta reda på vad samtalsparterna själva tycker om påverkan av varietetsskillnad under tolkade samtal. Undersökningens begränsning var att bara fokusera på samtalsparternas bedömning och attityd, därför är studien inte designad för att undersöka t.ex. hur det faktiskt ser ut i tolkningssituationer.

Fråga 1 visade att majoriteten av tolkarna ansåg att skillnaden mellan MSA och deras varieteter är ganska liten jämfört med drygt en tredjedel av arabisktalande tolkanvändare som tyckte det. Den största gruppen av arabisktalande tolkanvändare tyckte att skillnaden är stor och knappt en tredjedel tyckte att det är mycket stor. Det kan betyda att arabisktalande tolkanvändare upplever varietetsskillnad mer jämfört med tolkarna. Det kan kanske bero på tolkarnas tolkningsutbildning, språkkunnighet och erfarenhet av varietetsskillnad, därför bedömer de att skillnaden är liten mellan MSA och sina varieteter. Fråga 2 visade att majoriteten av både arabisktalande tolkanvändare och tolkar tyckte att både deras varietet och MSA är lätta för dem. Det fanns också dubbelt antal av arabisktalande tolkanvändare som tyckte att deras varietet är lättare att använda än MSA jämfört med majoriteten av tolkarna. Fråga 3 visade att majoriteten av tolkar använder inte bara sin varietet under tolkningen, utan de använder en kombination av både MSA och sin varietet medan majoriteten av arabisktalande tolkanvändare använder bara sin varietet. Det fanns också en tredjedel av arabisktalande tolkanvändare som använder både MSA och sin varietet. Det visar att tolkar mer behöver använda MSA för att kunna minska varietetsskillnad med arabisktalande tolkanvändare.

Fråga 4 visade ett förväntat resultat för att både majoriteter av tolkar och arabisktalande tolkanvändare kom överens om att använda sina varieteter ifall både talar samma varietet. Det betyder att det är lättaste eller bäste alternativ för både grupper att kommunicera på deras gemensamma varietet. Fråga 5 visade också ett förväntat resultat för att både majoriteten av tolkar och arabisktalande tolkanvändare kom överens om att kommunicera på MSA ifall de har olika varietet.

Fråga 6.1 visade att majoriteten av tolkar tyckte att uttalsnivå inte är svårt medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen. Jag tror det beror på att tolkar är mer vana vid att höra olika uttal av samma ord, därför bedömer de inte att det svårt jämfört med tolkanvändare. Fråga 6.2 visade att de två största grupperna av tolkarna 66,6% tycker att skillnaden på ordförrådssnivå mellan olika varietet är ”svårt” och ”ganska svårt”. Arabisktalande tolkanvändares svar fördelades på ungefär tre jämna tredjedelar mellan de tre alternativen; mycket stor, stor och ganska liten. Det betyder att båda grupper har nästan samma bedömning av ordförrådssvårighet. Fråga 6.3 visade att största gruppen av tolkarna tyckte att svårighet med grammatik mellan olika varietet är ”ganska svårt” och ”inte svårt” medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen. Det kan betyda att skillnaden på grammatisk nivå är svårare för arabisktalande tolkanvändare jämfört med tolkarna.

Fråga 7 visade när tolkar inte kan förstå arabisktalande tolkanvändares varietet, satsar de två största grupperna av tolkarna på antingen att begära från arabisktalande tolkanvändare att använda MSA eller informera den svensktalande tolkanvändaren att de inte kan kommunicera. Majoriteten av arabisktalande tolkanvändare skulle begära från tolken att använda MSA och det finns också en

tredjedel av de som skulle informera den svensktalande tolkanvändaren att de inte kan kommunicera. Det betyder att (1) Arabisktalande tolkanvändare satsar på MSA mer än deras varietet. (2) De visade här mer samarbetsvilja för att kommunicera jämfört med tolken. Fråga 8 visade när arabisktalande tolkanvändare inte kan förstå tolkens varietet satsar de två största grupperna av arabisktalande tolkanvändare på antingen att anpassa sin varietet enligt tolkens varietet eller använder tolkens varietet. Majoriteten av tolkare skulle försöka undvika varietetsskillnad genom att använda MSA och det fanns också ungefär 25% av de som skulle försöka anpassa sin varietet enligt arabisktalande tolkanvändares varietet. Här är situationen tvärtom jämfört med fråga 7, därför är resultatet olika. Man ser att tolkar satsar här mer på MSA än deras varietet jämfört med arabisktalande tolkanvändare. Det betyder att arabisktalande tolkanvändare också här visade mer samarbetsvilja för att kommunicera med tolken under tolkade samtal.

Fråga 9 visade ett viktigt och intressant resultat när majoriteten av tolkarna svarade att de sällan upplever ett missförstånd på grund av varietetsskillnad med arabisktalande tolkanvändare, medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen. Det kan betyda att tolkar antingen försöker dölja missförstånd som sker under samtalet eller att de är omedvetna om det. Fråga 10 visade också att majoriteten av tolkarna svarade att de sällan blir tvungna att avbryta samtalet på grund av varietetsskillnad med arabisktalande tolkanvändare, medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen. Resultatet här liknar resultatet av fråga 9. Det kan också vara att arabisktalande tolkanvändare träffade icke auktoriserade tolkar, dvs. tolkar som inte har hög eller tillräcklig tolkningskompetens, därför ser vi en stor skillnad mellan tolkars och arabisktalande tolkanvändares svar. Fråga 11 visade att de största grupperna av tolkarna svarade att de ”inte ofta” eller ”sällan” får tolkuppdrag som kräver en specifik varietet, medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen. Det betyder, trots att den största gruppen av arabisktalande tolkanvändare inte begär det, att det finns en del av dem som föredrar att få en tolk som talar deras varietet.

Fråga 12 visade bara vilka av fyra arabiska varieteter som används oftast bland tolkar och tolkanvändare. Det är logiskt när 25 av tolkarna svarade, att den syriska varieteten används mycket bland arabisktalande tolkanvändare på grund av att många nya syriska flyktingar kommer till Sverige nu. 29 av arabisktalande tolkanvändare valde syrisk varietet. Det fanns också 25 av tolkarna som valde irakisk varietet, medan 69 av arabisktalande tolkanvändare valde irakiska. Fråga 13 visade bara vilka av de mest fyra arabiska varieteter, som är svårast att förstå bland tolkar och arabisktalande tolkanvändare. 18 tolkar svarade algeriska, 15 marockanska och 5 tunisiska, medan 25 arabisktalande tolkanvändare svarade algeriska, 69 marockanska och 35 tunisiska. Det betyder att det finns samma svåra varieteter hos båda grupperna, men varje varietet har olika svårighetsgrad hos varje grupp.

Fråga 14 visade att majoriteten av arabisktalande tolkanvändare tyckte att skillnaden mellan arabiska varieteter kan vara så stor, att de inte kan förstå tolkens tal, medan tolkarnas svar var nästan jämnt mellan de som svarade ”ja” och de som svarade ”nej”. Det kan betyda att det är arabisktalande tolkanvändare som upplever problem med varietetsskillnad mer än vad tolkarna gör. Fråga 15 visade att majoriteten av arabisktalande tolkanvändare var mer än majoriteten av tolkar där båda tyckte att samtals- eller tolkningstyp kan påverka deras val mellan att kommunicera på deras varietet eller MSA med den andra samtalsparten. Det betyder att arabisktalande tolkanvändare är mer påverkade, därför är

de mer medvetna om skillnaden mellan samtalsstyper än tolkar. Fråga 16 visade att majoriteten av tolkar tyckte att det är mycket viktigt att förstå artighetsmarkörer på varje arabisk varietet, medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen. Det betyder att tolkar är mer medvetna och bryr sig mer om artighetsmarkörer än arabisktalande tolkanvändare.

Fråga 17 visade att nästan hälften av arabisktalande tolkanvändares kommentarer fokuserade på rekommendationer. Några tyckte att tolken bör använda MSA för att alla andra varieteter förstår det, medan det fanns andra som tyckte att man måste använda en tolk som kommer från samma land eller talar samma varietet som arabisktalande tolkanvändare. Det betyder att den arabisktalande tolkanvändare inte tyckte om att tolken använde en annan varietet t.ex. sin varietet. Den andra hälften fokuserade på lösningar där några tyckte att tolkar behöver en gemensam ord- och termlista så att alla tolkar kommer överens om den och använder den för att undvika varietetsskillnad. Andra tyckte att tolkarnas MSA borde utvecklas genom att ordna kurser för dem i MSA. Det finns även de som tänkte på nästa generations språk, dvs. deras barns MSA. Föräldrarna påpekade att deras barn får en dålig och låg utbildningsnivå av MSA. Därför kommer de inte att kunna behärska MSA på professionell nivå på framtiden.

Tolkarna reflekterade över sina erfarenheter med några rekommendationer, där de nämnde att tolken måste vara uppmärksam vid tolkning mellan olika varieteter t.o.m. nära och bekanta varieteter. Tolken bör också vara ansvarsmedveten för sitt tolkyrke och inte underskatta varietetsskillnad för att det kan beröra människors liv. De två punkterna är mycket viktiga vid tolkningen mellan två varieteter och det visar samtidigt medvetenhet hos några tolkar. Det fanns tolkar som kommenterade andra faktorer t.ex. utbildningsnivå, ålder, livserfarenhet och sociala faktorer som också kan påverka förståelse av varietetsskillnad och urvalet mellan att använda MSA eller en annan varietet. Tolkars feedback som baseras på deras praktiska erfarenhet visade en logisk koppling mellan arabisktalande tolkanvändares bakgrund och deras varietets kännedom och kunskap. Inte alla arabisktalande tolkanvändare kan prata och förstå alla arabiska varieteter, men man kan klara några extra, men inte på samma nivå.

6. Sammanfattning och avslutning

Här sammanfattas alla resultat som jag fick av analysen. Resultatet visade att tolkarna och de arabisktalande tolkanvändarna inte har samma uppfattning eller bedömning om påverkan av skillnader mellan arabiska varieteter under tolkade samtal.

Uppsatsen presenterade ett antagande som behöver avgöras om det är rätt eller fel. Resultatet visade att både tolkar och arabisktalande tolkanvändare anser (enligt deras bedömning och uppfattning) att varietetsskillnad kan påverka kommunikationen mellan dem under tolkade samtal. Det visade också att den påverkan är variabel, för att den beror på varietetsskillnad, dvs. den ökas och minskas parallellt med varietetsskillnad. Jag använde resultatet av enkätfrågor 9, 10 och 11 för att svara på antagandet. Fråga 9 visade att majoriteten av tolkarna "sällan" upplever ett missförstånd på grund av varietetsskillnad med arabisktalande tolkanvändare, medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen. Det kan betyda att tolkar antingen försöker att dölja det missförstånd som sker under samtalet eller att de är omedvetna om det. Fråga 10 visade att majoriteten av tolkarna tycker att de "sällan" blir tvungna att avbryta samtalet på grund av varietetsskillnad mellan arabisktalande tolkanvändare, medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen. Det visade sig att varietetsskillnad kan finnas, men når inte en nivå som kan stoppa deras samtal. Det kan också betyda att det är arabisktalande tolkanvändare som upplever problem med varietetsskillnad mer än vad tolkarna gör. Fråga 11 visar att (1) Allmänt fungerar tolkade samtal idag utan att göra ett varietetskrav i tolkning, men det finns samtidigt ett behov hos arabisktalande tolkanvändare där tolken måste prata på den arabisktalande tolkanvändares varietet. Det kan bero på att arabisktalande tolkanvändare själva inte kan behärska MSA. (2) Arabisktalande tolkanvändare upplever varietetsskillnad mer än tolkarna.

Uppsatsen har också tre forskningsfrågor som kan hjälpa oss att tydligt sammanfatta och förstå resultatet.

1. Vad använder tolkarna och arabisktalande tolkanvändarna mest under tolkade samtal, MSA eller deras olika arabiska varieteter eller kanske blandad varietet, dvs. MSA och deras varieteter? Jag använde resultatet av enkätfrågor 3, 4 och 5 för att svara på den första forskningsfrågan. Fråga 3 visade att majoriteten av arabisktalande tolkanvändare brukar använda sina varieteter när de kommunicerar med tolken, medan majoriteten av tolkar använder både sin varietet och MSA. Fråga 4 visade ett förväntat resultat för att både majoriteten av arabisktalande tolkanvändare och tolkar valde att använda deras varietet ifall de talar på samma varietet. Fråga 5 visade också ett förväntat resultat för att både majoriteten av arabisktalande tolkanvändare och tolkar valde att använda MSA ifall de talar olika varieteter. Det betyder att arabisktalande tolkanvändare föredrar att använda antingen sina varieteter eller MSA, medan tolkar valde också ett tredje alternativ, dvs. att använda både kombination av MSA och deras varietet.

2. Använder tolkarna eller arabisktalande tolkanvändarna MSA som en lösning, för att lösa ett missförstånd på grund av skillnaden mellan arabiska varieteter? Jag använde resultatet av enkätfrågor 7 och 8 för att svara på den andra forskningsfrågan. Resultatet visade att det finns en skillnad i själva

bedömningsperspektivet, när t.ex. tolken inte kan förstå arabisktalande tolkanvändares varietet, bedömer tolken situationen på ett sätt, men när det är tvärtom bedömer tolken det på ett annat sätt. Fråga 7 visade (1) MSA används av både deltagare som en lösning vid varietetsskillnad. (2) Arabisktalande tolkanvändaren satsar mer än tolkar på MSA när de inte kan förstå tolkens varietet. (3) Arabisktalande tolkanvändaren visar här mer samarbetsvilja, när de inte kan förstå tolkens varietet. Fråga 8 visade att resultatet är olika när situationen är tvärtom. (1) Den största gruppen av arabisktalande tolkanvändaren valde att anpassa sin varietet enligt tolkens varietet. (2) Tolkar satsar mer på MSA när arabisktalande tolkanvändare inte kan förstå deras varietet. (3) Arabisktalande tolkanvändaren visar här mer samarbetsvilja, när tolken inte kan förstå deras varietet.

3. Skillnaden mellan arabiska varieteter kan finnas på tre olika nivåer; uttalsnivå, ordförrådsnivå och grammatisk nivå. Vilken nivå orsakar flest problem för arabisktalande tolkanvändarna och tolkarna? Jag använde resultatet av enkätfrågor 1, 2, 6.1, 6.2 och 6.3 för att svara på den tredje forskningsfrågan. Resultatet visade allmänt att det finns en skillnad mellan MSA och deltagarnas varietet. Fråga 1 visade att majoriteten av tolkar tycker att skillnaden mellan MSA och deras arabiska varietet är ”ganska liten” medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen. Fråga 2 visade att båda majoriteterna av deltagare tycker att MSA och deras varietet är lätta i kommunikationen, men det fanns samtidigt 30% av arabisktalande tolkanvändare och 14,8% av tolkarna som tyckte att deras varietet är lättare än MSA. Det kan betyda att arabisktalande tolkanvändare inte kan behärska MSA på samma nivå som deras varietet. Fråga 6.1 visade att majoriteten av tolkar tycker att varietetsskillnad på uttalsnivå inte är svårt. Arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen. Fråga 6.2 visade att majoriteten av arabisktalande tolkanvändare tycker att varietetsskillnad på ordförrådsnivå är mycket svårt, medan majoriteten av tolkar tycker att det är ”ganska svårt”. Fråga 6.3 visade att de två största grupperna av tolkarna tycker att varietetsskillnad på grammatisk nivå är ”ganska svår” eller ”inte svår”, medan arabisktalande tolkanvändarnas svar uppvisar stor spridning på de olika svarsalternativen. Det betyder att arabisktalande tolkanvändare tyckte att skillnaden i grammatiken är svårast, sedan kommer ordförråd på andra plats och i slutet uttalet och alla deras bedömningar av svårighet var högre än vad tolkarna tyckte.

Denna uppsats hade i syfte att undersöka de två samtalsparternas bedömning och uppfattning av varietetsskillnad under tolkade samtal, därför är studien inte designad för att undersöka t.ex. hur det faktiskt ser ut i tolkningssituationer eller hur skillnaden mellan varieteter kan påverka tolkningskvalitet. Man kan undersöka samma fråga, men på ett annat sätt, dvs. genom att använda en annan metod som t.ex. samtalsanalys för att basera resultatet på en analysmodell och inte enligt deltagares attityder, dvs. på en objektiv arbetsram. Man kan också använda språkelicitering som metod där man kan designa ett språklig test för att testa tolkars och arabisktalande tolkanvändares kunskap i olika arabiska varieteter, dvs. kommunikationen på olika varieteter. Det fanns också en del relevanta och viktiga informationer om deltagarnas bakgrund som kan används för att utveckla studien, för att jag tyvärr inte hann använda dem denna uppsats. De två metoderna och den samlade bakgrundsinformationer kan tjäna som förslag för vidare forskning.

Litteraturförteckning

- Abdelali, Ahmed (2003). Localization in Modern Standard Arabic, *journal of the American society for information science and technology*, 55:1, pp. 23-28.
- Aoun, Joseph & Benmamoun, Elabbas & Sportiche, Dominique (1994). Agreement, Word Order, and Conjunction in Some Varieties of Arabic, *Linguistic Inquiry*, Vol. 25, No. 2, pp. 195-220.
- Bassiouney, Reem (2009). *Arabic sociolinguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Berk-Seligson, Susan (2002). The impact of politeness in witness testimony, The influence of the court interpreter. In: Pöchhacker, Franz & Miriam Shlesinger (eds). (2002). *The Interpreting Studies Reader*. London/New York: Routledge. pp. 278-292.
- Clopper, Cynthia G. (2012). Effects of dialect variation on the semantic predictability benefit, *Language and Cognitive Processes*, 27:7-8, pp. 1002-1020.
- Coates, Jennifer (2004). *Women, Men and Language. A sociolinguistic account of sex differences in language*. London & New York: Longman.
- Crawford, Mary (1995). *Talking Difference. On Gender and Language*. London: Sage publications (CA).
- Datainspektionen, (2013). *Datainspektionen*. [online] tillgänglig: <<http://www.datainspektionen.se/lagar-och-regler/personuppgiftslagen/forskning/>> [access 2013-02-09].
- Einarsson, Jan (2009). *Språksociologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Einarsson, Jan & Hultman, Tor (2001). *Godmorgon pojkar och flickor. Om språk och kön i skolan*. Stockholm: Studentlitteratur.
- Englund Dimitrova, Birgitta (2012). Nytt vin i gamla läglar? Att (ny)översätta dialekt; O. Eriksson (red.) *Aspekter av litterär nyöversättning – Aspects de la retraduction litteraire*, ss. 101-115. Växjö: Linnaeus University Press.
- Englund Dimitrova, Birgitta (1993). Metoder i empirisk forskning om översättning och tolkning; *Studier i modern språkvetenskap, volym 10*, ss. 33-44.
- Etikprövningsnämnden, (2013). *Etikprövningsnämnden*. [online] tillgänglig: <<http://www.epn.se/sv/start/startsida>> [access 2013-02-09].
- Flyktingrådgivningen rf, (2010). Tolkning under asylförfarande, Guide till tolkar [pdf] tillgänglig: <http://www.migri.fi/download/16472_tulkkaus_turvapaikkamenettelyssa_opas_tulkeille_sv.pdf> [2012-12-11].
- Geldern, Elly Van (1996). Parameterizing agreement features in Arabic, Bantu languages, and varieties of English, *Linguistics*, 34, pp. 753-767.
- Hachimi, Atiqa (2012). The urban and the urbane: Identities, language ideologies, and Arabic dialects in Morocco, *Language in Society*, 41, pp. 321–341.
- Holes, Clive (2004). *Modern Arabic: Structures, Functions, and Varieties*. Washington D.C.: Georgetown University Press.
- Hyltenstam, Kenneth och Stoud, Christopher (1991). *Språkbyte och språkbevarande, om samiskan och andra minoritetsspråk*. Lund: Studentlitteratur.

- Ingo, Rune (2007). *Konsten att översätta. Översättandets praktik och didaktik*. Lund: Studentlitteratur.
- Kammarkollegiet, (2012). Kammarkollegiet [Elektronisk]. Tillgänglig: <<http://www.kammarkollegiet.se/rattsavdelningen/tolkar-och-oversattare/sok-auktoriserad-tolk>> [access 2012-12-11].
- Migrationsverket, (2012). Handbok i migrationsärenden [pdf] tillgänglig: <http://www.migrationsverket.se/download/18.61f88692136ef87596180001998/handbok_migrationsarenden.pdf> [access 2012-12-11].
- Miller, Karen & Schmitt, Cristina (2010). Effects of variable input in the acquisition of plural in two dialects of Spanish, *Lingua*, 120, pp. 1178–1193.
- Palmer, Jeremy (2007). Arabic diglossia: teaching only the standard variety is a disservice to students, *Arizona Working Papers in SLA & Teaching*, 14, pp. 111-122.
- Personuppgiftslagen, (2013). *Personuppgiftslagen*. [online] tillgänglig: <<http://www.pul.nu>> [access 2013-02-09].
- Pöchhacker, Franz (2004). *Introducing Interpreting Studies*. London/New York: Routledge.
- Pöchhacker, Franz & Miriam Shlesinger (eds). (2002). *The Interpreting Studies Reader*. London/New York: Routledge.
- Regler och riktlinjer för forskning, (2013). *Regler och riktlinjer för forskning*. [online] tillgänglig: <<http://www.codex.vr.se/forskningshumsam.shtml>> [access 2013-02-09].
- Scharinger, Mathias and Lahiri, Aditi (2010). Height Differences in English Dialects: Consequences for Processing and Representation, *Language and Speech*, Vol. 53(2), pp. 245-272.
- Tate, Graville and H. Turner, Graham (1997). The code and the culture, sign language interpreting – in search of the new breed's ethics. In: Pöchhacker, Franz & Miriam Shlesinger (eds). (2002). *The Interpreting Studies Reader*. London/New York: Routledge. pp. 372-383.
- Terry, Nicole Patton (2006). Relations between dialect variation, grammar, and early spelling
Skills, Reading and Writing, 19, pp. 907–931.
- Tolkkunskap*. 3. upplag (2008). Stockholm: Fritze.
- Trentman, Emma (2011). L2 Arabic Dialect Comprehension: Empirical Evidence for the Transfer of Familiar Dialect Knowledge to Unfamiliar Dialects, *L2 Journal*, 3(1), pp. 22-49.
- Trost, Jan (2007). *Enkätboken*. Lund: Författarna och Studentlitteratur.
- Wadensjö, Cecilia (1992). *Interpreting as interaction*. Linköping: Linköping universitet.
- Wardhaugh, Ronald (2006). *An Introduction to Sociolinguistics*. Malden, Oxford, Victoria: Blackwell Publishing.
- Wolff Foster, Lisa (2003). *att ta språket med sig ... Arabiskan ur ett minoritetsspråkperspektiv*. D-uppsats. Uppsala universitet.
- Wolfram, Walt (1998). Language Ideology and Dialect: Understanding the Oakland Ebonics Controversy, *Journal of English Linguistics*, Vol. 26 / No. 2, pp. 108-121.

Appendix 1 (enkätundersökning till tolkarna)

Hej,

Jag heter Mohaned Ridha och jag studerar på en magisterutbildning på tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet (TÖI). Jag gör en enkätundersökning om skillnaden mellan arabiska varieteter (dialekter) vid tolkade samtal. Syftet med min studie för att undersöka påverkan av skillnaden mellan arabiska varieteter under tolkade samtal.

Jag kommer naturligtvis att ta alla etiska hänsynen, vilka måste göras i min studie. 1. Jag behöver få samtycke från alla deltagare, för att kunna använda deras svar i min magisteruppsats. 2. All deltagarnas personliga uppgifter kommer att vara anonyma och kodade i studien. 3. Jag kommer inte att lämna deltagarnas personliga uppgifter till någon annan. Jag följer svenska lagen, därför jag använder svenska forskningsregler från; 1. Vetenskapsrådet i samarbete med centrum för forsknings- och bioetik, direkt länk (<http://www.codex.vr.se/forskninghumsam.shtml>) 2. Datainspektionen direkt länk (<http://www.datainspektionen.se/lagar-och-regler/personuppgiftslagen/forskning>) 3. Personuppgiftslagen (PUL) direkt länk (<http://www.pul.nu>) 4. Etikprövningsnämnden direkt länk (<http://www.epn.se/sv/start/start sida>).

Det är naturligtvis 100% frivilligt om du vill delta i studien eller inte, men ert deltagande är mycket uppskattat, för att studiens resultat kommer att hjälpa er i första hand, dvs. alla arabiska kontakttolkar och tolkanvändare. Jag fick er kontaktinformation från Kammarkollegiets hemsidan.

Enkäten innehåller bara 17 frågor, där man ska välja alternativet vilket passar sig, dvs. det tar inte mer än 10 minuter. Varje studie har begränsad tid för att genomföras, därför jag behöver lägga sista datum för att få ert svar. Jag kan inte använda svaret vilket ska komma efter sista svardatum 2013-03-15.

[] Jag godkänner att du kan använda mina svar i din magisteruppsats inriktning mot översättningsvetenskap och jag vet att uppsatsen kommer att publiceras på Stockholms universitet databas för studie- och forskningssyfte.

Du får välja mellan två alternativ, för att skicka ditt samtycke på ditt deltagande i studien: Du kan antingen kryssa ovan i rutan och skicka hela filen tillbaka till mig eller du kan skriva under och skanna bara detta papper och skicka det tillbaka till mig med denna fil (dina svar).

Du kan kryssa ovan eller skriva under _____ datum _____.

Ni får gärna kontakta mig ifall ni vill veta mer om studien. Min kontaktinformation är:

mobil: 0736454774 och e-post mohaned.ridha@hotmail.com.

Del I (bakgrundsinformation)

Jag använder termen (varietet) istället av (dialekt).

Kön

Man Kvinna

Till vilken åldergrupp tillhör du?

20-35 36-50 51-65 66+

E-post eller telefonnummer _____ (ska anonymiseras)

Stad _____

Vilken arabisk huvud-varietet (t.ex. irakiska) talar du? _____

Vilken arabisk under-varietet (t.ex. bagdadiska) talar du? _____

Pratar/behärskar du en annan arabisk varietet, lika bra som din första varietet?

Skriv vilken om du svarar med Ja _____ Nej

Hur länge har du varit här i Sverige? _____

Är du auktoriserad tolk?

Ja Nej

Hur många år har du arbetat som auktoriserad tolk? _____

I vilken omfattning jobbar du som auktoriserad tolk? (du får markera bara ett alternativ)

Heltid Deltid 75% Deltid 50% Deltid 25%

Har du speciell kompetens? (du får markera ett eller flera alternativ, om du svarar med ja)

Rättstolk Sjukvårdstolk Nej

Del II (tolkens svar om påverkan av skillnaden mellan arabiska varieteter vid tolkade samtal)

Varietet = dialekt

MSA = modern standard arabiska

Tolkanvändare = t.ex. polisman, socialhandläggare, läkare

Klient = t.ex. patient, jobbsökande, asylsökande

Kontakttolkning = på plats tolkning/dialogtolkning

1. Hur stor tycker du att skillnaden är mellan MSA och din arabiska varietet t.ex. (sudaniska, marockanska, irakiska, palestinska)?

Mycket stor Stor Ganska liten Ingen skillnad Vet ej

Kommentar:

2. Hur bedömer du själv MSA jämfört med din varietet?

Min varietet är lättare än MSA.

MSA är lättare än min varietet.

Både är lätta för mig.

Kommentar:

3. Vilket alternativ brukar du använda, när du tolkar, dvs. kommunicerar med klienten? (du får markera bara ett alternativ).

MSA Min varietet Både min varietet och MSA Vet ej

Kommentar:

4. Vilket alternativ är lättare för dig när du kommunicerar med klienten, ifall han/hon har samma varietet som din? (du får markera bara ett alternativ)

MSA Samma varietet Vet ej

Kommentar:

5. Vilket alternativ är lättare för dig när du kommunicerar med klienten, ifall han/hon har en annan varietet jämfört med din? (du får markera bara ett alternativ)

MSA Var och en talar sin egen varietet Vet ej

Kommentar:

6. Skillnaden mellan två olika arabiska varieteter eller mellan en arabisk varietet och MSA kan finnas på tre olika nivåer/sätt. Ange hur svårt du tycker det är med skillnader på varje nivå.

- Uttalsnivå t.ex. (klienten använder samma ord, vilka du använder men klienten uttalar dem på ett annat sätt, dvs. enligt hans/hennes varietet).

Mycket svårt Svårt Ganska svårt Inte svårt Vet ej

- Ordförordsnivå t.ex. (klienten använder ord från hans/hennes arabiska varietet, vilka inte finns på MSA eller på din varietet).

Mycket svårt Svårt Ganska svårt Inte svårt Vet ej

- Grammatisk nivå t.ex. (klienten använder satsformulering, meningsstruktur, böjningsformer, vilka inte finns på MSA eller på din varietet).

Mycket svårt Svårt Ganska svårt Inte svårt Vet ej

Kommentar:

7. Hur hanterar du en tolkningssituation, när du inte kan förstå klientens varietet? (du får markera bara ett alternativ).

Jag ber klienten att förklara saken igen på sin varietet.

Jag ber klienten att förklara saken igen på MSA.

Jag informerar tolkanvändaren att jag och klienten inte kan kommunicera på grund av stor varietetsskillnad.

Vet ej

Kommentar:

8. Hur hanterar du en tolkningssituation, när klienten inte kan förstå din varietet? (du får markera bara ett alternativ).

Jag försöker anpassa min varietet enligt klientens varietet.

Jag använder klientens varietet.

Jag försöker undvika varietetsskillnad genom att använda MSA.

Jag informerar tolkanvändaren att jag och klienten inte kan kommunicera på grund av stor varietetsskillnad.

Vet ej

Kommentar:

9. Hur ofta upplever du ett missförstånd under tolkuppdrag på grund av varietetsskillnad mellan dig och klienten?

Ofta Inte ofta Sällan Aldrig Vet ej

Kommentar:

10. Hur ofta blir du tvungen att avbryta samtalet på grund av varietetsskillnad mellan dig och klienten?

Ofta Inte ofta Sällan Aldrig Vet ej

Kommentar:

11. Hur ofta får du ett tolkuppdrag, där står vilken arabisk varietet som ska används på tolkningen, dvs. det krävs att tolken pratar en specifik arabisk varietet?

Ofta Inte ofta Sällan Aldrig Vet ej

Kommentar:

12. Kan du nämna tre eller fyra arabiska varieteter, vilka används mest bland klienterna?

Kommentar:

13. Kan du nämna några arabiska varieteter, vilka kan vara svåra för dig att förstå?

Kommentar:

14. Tycker du att skillnaden mellan arabiska varieteter t.ex. (sudaniska, marockanska, irakiska, palestinska) kan vara så stor att du inte kan förstå klientens tal?

Ja Nej Vet ej

Kommentar:

15. Tycker du att samtals- eller tolkningstyp (t.ex. social- eller sjukvårds- eller rättstolkning) kan påverka ditt val mellan att kommunicera på din varietet eller MSA med klienten?

Ja Nej Vet ej

Kommentar:

16. Det finns olika artighets ord/markörer på varje arabisk varietet. Hur viktigt är det att du förstår dem under tolkade samtal när du samtala på två olika varieteter? Här är några exempel (fem ord) från två olika arabiska varieteter.

(بلا زحمة، اغاتي، فدوه لعينك، تدال، بلا امر عليك) و (ازا بتريد، فيك، تكرم عينك، كلك زوء، ثأبرني).

Mycket viktigt Viktigt Inte viktigt Vet ej

Kommentar:

17. Vill du lägga till någonting annat vilket kan vara relevant (om påverkningen av skillnaden mellan arabiska varieteter vid tolkningen) och du tycker att det kan vara nyttigt och hjälper mig på min undersökning? I så fall, kan du skriva ner det.

Tack för ditt deltagande och din tid

Appendix 2 (enkätundersökning till arabisktalande tolkanvändare) svensk version

Hej,

Jag heter Mohaned Ridha och jag studerar på en magisterutbildning på tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet (TÖI). Jag gör en enkätundersökning om skillnaden mellan arabiska varieteter (dialekter) vid tolkade samtal. Syftet med min studie för att undersöka påverkan av skillnaden mellan arabiska varieteter under tolkade samtal.

Jag kommer naturligtvis att ta alla etiska hänsynen, vilka måste göras i min studie. 1. Jag behöver få samtycke från alla deltagare, för att kunna använda deras svar i min magisteruppsats. 2. All deltagarnas personliga uppgifter kommer att vara anonyma och kodade i studien. 3. Jag kommer inte att lämna deltagarnas personliga uppgifter till någon annan. Jag följer svenska lagen, därför jag använder svenska forskningsregler från; 1. Vetenskapsrådet i samarbete med centrum för forsknings- och bioetik, direkt länk (<http://www.codex.vr.se/forskninghumsam.shtml>) 2. Datainspektionen direkt länk (<http://www.datainspektionen.se/lagar-och-regler/personuppgiftslagen/forskning>) 3. Personuppgiftslagen (PUL) direkt länk (<http://www.pul.nu>) 4. Etikprövningsnämnden direkt länk (<http://www.epn.se/sv/start/start sida>).

Det är naturligtvis 100% frivilligt om du vill delta i studien eller inte, men ert deltagande är mycket uppskattat, för att studiens resultat kommer att hjälpa er i första hand, dvs. alla arabiska kontakttolkare och tolkanvändare.

Enkäten innehåller bara 17 frågor, där man ska välja alternativet vilket passar sig, dvs. det tar inte mer än 10 minuter.

Jag godkänner att du kan använda mina svar i din magisteruppsats inriktning mot översättningsvetenskap och jag vet att uppsatsen kommer att publiceras på Stockholms universitet databas för studie- och forskningssyfte.

Underskrift _____ datum _____

Ni får gärna kontakta mig ifall ni vill veta mer om studien. Min kontaktinformation är:

mobil: 0736454774 och e-post mohaned.ridha@hotmail.com.

Del I (bakgrundsinformation)

Jag använder termen (varietet) istället av (dialekt).

Kön

Man Kvinna

Till vilken åldergrupp tillhör du?

20-35 36-50 51-65 66+

E-post eller telefonnummer _____ (ska anonymiseras)

Stad _____

Vilken arabisk huvud-varietet (t.ex. irakiska) talar du? _____

Vilken arabisk under-varietet (t.ex. bagdadiska) talar du? _____

Pratar/behärskar du en annan arabisk varietet, lika bra som din första varietet?

Skriv vilken om du svarar med Ja _____ Nej

Hur länge har du varit här i Sverige? _____

Vad har du för utbildning? _____

Vad har du för sysselsättning? (du får markera ett eller flera alternativ)

Studerar Jobbar Arbetsökande Övrigt

På vilka situationer/tider behöver du tolk? (du får markera ett eller flera alternativ)

Sociala ärenden Mediciniska ärenden Rättsliga ärenden

Del II (klientens svar om påverkan av skillnaden mellan arabiska varieteter vid tolkade samtal)

Varietet = dialekt

MSA = modern standard arabiska

Tolkanvändare = t.ex. polisman, socialhandläggare, läkare

Klient = t.ex. patient, jobbsökande, asylsökande

Kontakttolkning = på plats tolkning/dialogtolkning

1. Hur stor tycker du att skillnaden är mellan MSA och din arabiska varietet t.ex. (sudaniska, marockanska, irakiska, palestinska)?

Mycket stor Stor Ganska liten Ingen skillnad Vet ej

Kommentar:

2. Hur bedömer du själv MSA jämfört med din varietet?

Min varietet är lättare än MSA.

MSA är lättare än min varietet.

Både är lätta för mig.

Kommentar:

3. Vilket alternativ brukar du använda vid tolkningen, dvs. när du kommunicerar med tolken? (du får markera bara ett alternativ).

MSA Min varietet Både min varietet och MSA Vet ej

Kommentar:

4. Vilket alternativ är lättare för dig när du kommunicerar med tolken, ifall han/hon har samma varietet som din? (du får markera bara ett alternativ).

MSA Samma varietet Vet ej

Kommentar:

5. Vilket alternativ är lättare för dig när du kommunicerar med tolken, ifall han/hon har en annan varietet jämfört med din? (du får markera bara ett alternativ).

MSA Var och en talar sin egen varietet Vet ej

Kommentar:

6. Skillnaden mellan två olika arabiska varieteter eller mellan en arabisk varietet och MSA kan finnas på tre olika nivåer/sätt. Ange hur svårt du tycker det är med skillnader på varje nivå.

- Uttalsnivå t.ex. (tolken använder samma ord, vilka du använder men tolken uttalar dem på ett annat sätt, dvs. enligt hans/hennes varietet).

Mycket svårt Svårt Ganska svårt Inte svårt Vet ej

- Ordförordsnivå t.ex. (tolken använder ord från hans/hennes arabiska varietet, vilka inte finns på MSA eller på din varietet).

Mycket svårt Svårt Ganska svårt Inte svårt Vet ej

- Grammatisk nivå t.ex. (tolken använder satsformulering, meningsstruktur, böjningsformer, vilka inte finns på MSA eller på din varietet).

Mycket svårt Svårt Ganska svårt Inte svårt Vet ej

Kommentar:

7. Hur hanterar du en tolkningssituation, när du inte kan förstå tolkens varietet? (du får markera bara ett alternativ).

Jag ber tolken att förklara saken igen på sin varietet.

Jag ber tolken att förklara saken igen på MSA.

Jag informerar tolkanvändaren att jag och tolken inte kan kommunicera på grund av stor varietetsskillnad.

Vet ej

Kommentar:

8. Hur hanterar du en tolkningssituation, när tolken inte kan förstå din varietet? (du får markera bara ett alternativ).

Jag försöker anpassa min varietet enligt tolkens varietet.

Jag använder tolkens varietet, om jag kan hans/hennes varietet.

Jag försöker undvika varietetsskillnad genom att använda MSA.

Jag informerar tolkanvändaren att jag och tolken inte kan kommunicera på grund av stor varietetsskillnad.

Vet ej

Kommentar:

9. Hur ofta upplever du ett missförstånd under samtalet på grund av varietetsskillnad mellan dig och tolken?

Ofta Inte ofta Sällan Aldrig Vet ej

Kommentar:

10. Hur ofta blir du tvungen att avbryta samtalet på grund av varietetsskillnad mellan dig och tolken?

Ofta Inte ofta Sällan Aldrig Vet ej

Kommentar:

11. Hur ofta begär du från personen som beställer tolken för dig (t.ex. din sociala handläggare), att tolken som ska tolka till dig, bör ha samma arabiska varietet som du själv har eller åtminstone kan förstå och prata på din arabiska varietet?

Ofta Inte ofta Sällan Aldrig Vet ej

Kommentar:

12. Kan du nämna tre eller fyra arabiska varieteter, vilka används mest bland tolkarna?

Kommentar:

13. Kan du nämna några arabiska varieteter, vilka kan vara svåra för dig att förstå?

Kommentar:

14. Tycker du att skillnaden mellan arabiska varieteter t.ex. (sudaniska, marockanska, irakiska, palestinska) kan vara så stor att du inte kan förstå tolkens tal?

Ja Nej Vet ej

Kommentar:

15. Tycker du att samtalstyp (t.ex. sociala, medicinska eller juridiska ärenden) kan påverka ditt val mellan att kommunicera på din varietet eller MSA med tolken?

Ja Nej Vet ej

Kommentar:

16. Det finns olika artighets ord/markörer på varje arabisk varietet. Hur viktigt är det att du förstår dem under tolkade samtal när du samtala på två olika varieteter? Här är några exempel (fem ord) från två olika arabiska varieteter.

(بلا زحمة، اغاتي، فدوه لعينك، تدلل، بلا امر عليك) و (ازا بتريد، فيك، تكرم عينك، كُلك زوء، تُأبرني).

Mycket viktigt Viktigt Inte viktigt Vet ej

Kommentar:

17. Vill du lägga till någonting annat vilket kan vara relevant (om påverkningen av skillnaden mellan arabiska varieteter vid tolkningen) och du tycker att det kan vara nyttigt och hjälper mig på min undersökning? I så fall, kan du skriva ner det.

Tack för ditt deltagande och din tid

Appendix 3 (enkätundersökning till arabisktalande tolkanvändare) arabisk version

استطلاع للرأي (خاص بمستخدمي المترجمين العرب)

مرحباً،

اسمي مهند رضا وانا ادرس في مرحلة الدبلوم العالي في كلية الترجمة الشفوية والتحريرية في جامعة ستوكهولم. اقوم بعمل دراسة (استطلاع للرأي) حول الفرق ما بين اللهجات العربية اثناء ترجمة المحادثات (المحادثة بالاستعانة بالمترجم). الغرض من استطلاع الرأي هو دراسة تأثير الفرق بين اللهجات العربية على ترجمة المحادثات (المحادثة بالاستعانة بالمترجم).

سوف اتخذ بالطبع جميع الاعتبارات الأخلاقية التي يجب أن تكون في دراستي. ١. بحاجة للحصول على موافقة جميع المشاركين في الدراسة من أجل استخدام اجوبتهم في اطروحتي للدبلوم العالي. ٢. سوف تكون جميع البيانات الشخصية للمشاركين مجهولة ومشفرة (سرية) في الدراسة. ٣. سوف لن اعطي او اكشف البيانات الشخصية للمشاركين في الدراسة الى اي شخص او جهة اخرى.

انا اتبع القانون السويدي في دراستي، لذلك استخدم القواعد والانظمة البحثية السويدية من الجهات التالية:

١. مجلس البحوث بالتعاون مع مركز اخلاقيات البحث، رابط مباشر للموقع، (<http://www.codex.vr.se/forskninghumsam.shtml>).
٢. سلطة مراقبة التعامل بالبيانات، رابط مباشر للموقع، (<http://www.datainspektionen.se/lagar-och-regler/personuppgiftslagen/forskning>).
٣. قانون البيانات الشخصية، رابط مباشر للموقع، (<http://www.pul.nu>).
٤. لجنة اختبار او فحص الاخلاقيات، رابط مباشر للموقع، (<http://www.epn.se/sv/start/startside>).

المشاركة هي بالطبع اختيارية ١٠٠٪ إذا كنت ترغب في المشاركة في الدراسة أم لا ولكن مشاركتكم هي ذو فائدة ومحل تقدير كبير. لان نتيجة الدراسة سوف تعود بالفائدة عليكم في المقام الأول أي ستساعد جميع المترجمين العرب ومستخدمين المترجمين. تحتوي الدراسة على ١٧ سؤال فقط، حيث يختار المرء الخيار المناسب له، أي أنها لا تأخذ أكثر من ١٠ دقائق.

او افق على استخدام اجوبتي في دراستك للدبلوم العالي الخاصة بعلم الترجمة الشفوية والتحريرية وانا على علم بأن هذه الدراسة سوف تنشر في قاعدة بيانات جامعة ستوكهولم لأغراض الدراسة والبحث العلمي.

التوقيع _____ التاريخ _____ .

لا تتردد في الاتصال بي إذا كنت ترغب في معرفة المزيد عن هذه الدراسة. معلومات الاتصال الخاصة بي هي:

رقم الهاتف النقال: ٠٧٣٦٤٥٤٧٧٤ والبريد الإلكتروني: mohaned.ridha@hotmail.com

الجزء الاول (المعلومات الخلفية للمشارك)

الجنس

رجل [] امرأة []

الى اي مجموعة عمرية تنتمي؟

[] ٢٠-٣٥ سنة [] ٣٦-٥٠ سنة [] ٥١-٦٥ سنة [] ٦٥+ سنة.

البريد الالكتروني او رقم الهاتف _____ (سوف لن يتم ذكره في الدراسة).

المدينة _____.

ما هي اللهجة الرئيسية التي تتحدث بها (على سبيل المثال العراقية)؟ _____.

ما هي اللهجة الفرعية التي تتحدث بها (على سبيل المثال البغدادية)؟ _____.

هل تتحدث لهجة عربية اخرى بشكل متقن مثل لهجتك الام؟

الرجاء ذكر اللهجة إذا اجبت بنعم. [] نعم [] كلا.

كم عدد السنوات التي قضيتها في السويد؟ _____.

ما هو تحصيلك الدراسي؟ _____.

ما هو النشاط الذي تزاوله؟ (تستطيع ان تختار خيار واحد او اكثر).

[] الدراسة [] العمل [] البحث عن عمل [] نشاط اخر

في اي من المواقف او الاوقات التالية تحتاج بها الى مترجم؟ (تستطيع ان تختار خيار واحد او اكثر).

[] المواضيع الاجتماعية [] المواضيع الطبية [] المواضيع القانونية

الجزء الثاني (جواب مستخدمي المترجمين العرب حول تأثير فرق اللهجات العربية اثناء ترجمة المحادثة)

١. كم تعتقد حجم الاختلاف ما بين اللغة العربية الفصحى وما بين لهجتك على سبيل المثال (السودانية او المغربية او العراقية او الفلسطينية)؟

[] كبير جدا [] كبير [] صغير [] لا يوجد اختلاف [] لا اعلم
هل لديك تعليق؟

٢. ما هو تقييمك الشخصي للغة العربية الفصحى مقارنة بلهجتك؟

[] لهجتي اسهل من اللغة العربية الفصحى.

[] اللغة العربية الفصحى اسهل من لهجتي.

[] الاثنتين سهلتين بالنسبة لي.

هل لديك تعليق؟

٣. اي من الاختيارات التالية معتاد ان تستخدم خلال الترجمة، بمعنى عندما تتحدث مع المترجم؟ (اختر خيارا واحدا فقط).

[] اللغة العربية الفصحى [] لهجتي [] الاثنتين معا [] لا اعلم

هل لديك تعليق؟

٤. اي من الاختيارات التالية هو الاسهل بالنسبة لك عندما تتحدث مع مترجم لديه نفس لهجتك؟

[] اللغة العربية الفصحى [] نفس اللهجة [] لا اعلم

هل لديك تعليق؟

٥. اي من الاختيارات التالية هو الاسهل بالنسبة لك عندما تتحدث مع مترجم لديه لهجة تختلف عن لهجتك؟

[] اللغة العربية الفصحى [] كل شخص يتحدث بلهجته [] لا اعلم

هل لديك تعليق؟

٦. الفرق ما بين لهجتين عربيتين مختلفتين او ما بين لهجة ما واللغة العربية الفصحى ممكن ان يتجسد في ثلاث اشكال او انواع مختلفة. اذكر مستوى الصعوبة بالنسبة لك في كل نوع.

اختلاف بالنطق كمثال (المترجم يستخدم نفس الكلمات التي انت تستخدمها ولكنه ينطق الكلمات بشكل مختلف، بمعنى طبقا للهجته).

[] صعب جدا [] صعب [] صعب نوعا ما [] ليس صعب [] لا اعلم

اختلاف بالمعجمية (الكلمات) كمثال (المترجم يستخدم كلمات من لهجته العربية، حيث ان هذه الكلمات ليس موجودة في اللغة العربية الفصحى او في لهجتك).

[] صعب جدا [] صعب [] صعب نوعا ما [] ليس صعب [] لا اعلم

اختلاف بالقواعد كمثال (المترجم يستخدم بناء للجمل او صياغة للجمل او صيغ للتصارييف غير موجودة في اللغة العربية الفصحى او في لهجتك).

[] صعب جدا [] صعب [] صعب نوعا ما [] ليس صعب [] لا اعلم

هل لديك تعليق؟

٧. كيف تتصرف في موقف اثناء الترجمة عندما لا تستطيع ان تفهم لهجة المترجم؟ (اختر خيارا واحدا فقط).

[] اطلب من المترجم ان يفسر الموضوع بلهجته.

[] اطلب من المترجم ان يفسر الموضوع باللغة العربية الفصحى.

[] ابغ مستخدم المترجم (المسؤول) بأنه انا والمترجم لا نستطيع ان نتخاطب بسبب الفرق الكبير ما بين اللهجتين.

[] لا اعلم

هل لديك تعليق؟

٨. كيف تتصرف في موقف اثناء الترجمة عندما لا يستطيع المترجم ان يفهم لهجتك؟ (اختر خيارا واحدا فقط).

[] احاول ان اعدل او اوافق لهجتي مع لهجة المترجم.

[] استخدم لهجة المترجم، إذا كنت تستطيع ان اتكلم بلهجته.

[] احاول ان اتجنب الفرق بين اللهجتين من خلال ان استخدم اللغة العربية الفصحى.

[] ابغ مستخدم المترجم (المسؤول) بأنه انا والمترجم لا نستطيع ان نتخاطب بسبب الفرق الكبير ما بين اللهجتين.

[] لا اعلم

هل لديك تعليق؟

٩. هل تواجه غالبا سوء فهم خلال ترجمة المحادثة بسبب فرق اللهجات ما بينك وبين المترجم؟

[] غالبا [] ليس غالبا [] نادرا [] ابدا [] لا اعلم

هل لديك تعليق؟

١٠. هل تصبح غالبا مضطر على اثناء المحادثة بسبب فرق اللهجات ما بينك وبين المترجم؟

[] غالبا [] ليس غالبا [] نادرا [] ابدا [] لا اعلم

هل لديك تعليق؟

١١. هل تطلب غالبا من الشخص الذي يحجز لك المترجم (على سبيل المثال مسؤولك الاجتماعي)، بأن المترجم الذي سوف يترجم لك، ينبغي ان يكون لديه نفس لهجتك او على الاقل يستطيع ان يفهم ويتحدث بلهجتك؟

[] غالبا [] ليس غالبا [] نادرا [] ابدا [] لا اعلم

هل لديك تعليق؟

١٢. هل تستطيع ان تذكر ثلاث او اربع لهجات عربية التي تُستخدم غالبا من قبل المترجمين؟

هل لديك تعليق؟

١٣. هل تستطيع ان تذكر بعض اللهجات العربية التي ممكن ان تكون صعبة عليك فهمها؟

هل لديك تعليق؟

١٤. هل تعتقد بأن الفرق بين اللهجات العربية كمثال (السودانية او المغربية او العراقية او الفلسطينية) ممكن ان يكون كبير لدرجة انك لا تفهم كلام المترجم؟

[] نعم [] كلا [] لا اعلم

هل لديك تعليق؟

١٥. هل تعتقد بأن نوع او موضوع المحادثة (على سبيل المثال اذا كان الموضوع اجتماعي او طبي او قانوني) ممكن ان يؤثر على اختيارك ما بين ان تتحدث بلهجتك او باللغة العربية الفصحى مع المترجم؟

[] نعم [] كلا [] لا اعلم

هل لديك تعليق؟

١٦. يوجد كلمات او تعابير مؤدبة في كل لهجة عربية. ما هو حجم اهمية ان تفهم هذه الكلمات او التعابير خلال ترجمة المحادثة عندما يكون الحديث في لهجتين مختلفتين؟ هذه بعض الامثلة (خمس كلمات) من لهجتين مختلفتين.

(بلا زحمة، اغاتي، فدوه لعينك، تدلل، بلا امر عليك) و (ازا بتريد، فيك، تكرم عينك، كُلك زوء، تُأبرني).

[] مهم جدا [] مهم [] غير مهم [] لا اعلم

هل لديك تعليق؟

١٧. هل تريد ان تضيف شيء اخر حيث ممكن ان يكون ذو علاقة (حول تأثير الفرق بين اللهجات العربية على ترجمة المحادثة) وتعتقد انه ممكن ان يكون مفيد و يساعدي في دراستي؟ تستطيع ان تكتب ذلك.

شكرا على مشاركتك و وقتك

Stockholms universitet/Stockholm University
SE-106 91 Stockholm
Telefon/Phone: 08 – 16 20 00
www.su.se

**Stockholms
universitet**